

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Humanitaarisen avun organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalin maanjäristyksissä keväällä 2015

Ruippo, Jenni

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Humanitaarisen avun organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille
Nepalin maanjäristyksissä keväällä 2015

Ruippo Jenni
Kriisi- ja erityistilanteiden
johtaminen (ylempi AMK)
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2016

Jenni Ruippo

Humanitaarisen avun organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa maanjäristyksissä keväällä 2015

Vuosi 2016 Sivumäärä 67

Tarkastelen opinnäytetyössäni humanitaarisen avun organisointia ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa maanjäristyksissä keväällä 2015. Selvitin opinnäytetyötä tehdessäni, miten humanitaarisen avun organisointi Nepalissa onnistui lisätäkseen näin ymmärrystäni asioista, jotka avustustyössä on syytä huomioida.

Sovelsin opinnäytetyöni tekemistä ohjanneena tutkimusstrategiana tapaustutkimusta. Työn teoreettinen viitekehys rakentui ilman huoltajaa olevia lapsia, katastrofeja ja humanitaarisen avun organisointia katastrofitilanteissa tarkastelevista teorioista. Hyödynsin opinnäytetyötä tehdessäni etenkin Code of Conduct -periaatteita ja Sphere -standardeja sekä YK:n klusterilähestymistapaa käsitteleviä lähteitä. Keräsin opinnäytetyöni pääaineistot haastattelemalla ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnista Nepalissa keväällä 2015 tietäviä suomalaisia ja avun organisointiin katastrofialueella osallistuneita henkilöitä. Noudatin näitä pääaineistoja kerätessäni ns. kaksivaiheista aineistonkeruutapaa. Ensimmäisen osan pääaineistosta keräsin haastattelemalla joulukuussa 2015 ja tammikuussa 2016 kolmea suomalaista asiantuntijaa. Heidän haastattelunsa auttoivat minua perehtymään tarkemmin opinnäytetyöni aiheeseen ja sen rajaamisen tarpeisiin, hahmottamaan kontekstia, jossa tarkastelemani maanjäristykset tapahtuivat, ja valitsemaan pääaineiston toisen osan keruun yhteydessä haastattelemani henkilöt. Nämä tammikuussa 2016 Nepalissa haastattelemani henkilöt edustivat Nepalissa hallitusta, YK:ta ja kolmannen sektorin toimijoita. Analysoin näitä pääaineistoja teoriasidonnaista laadullisten aineistojen analysointitapaa soveltaen tulkiten haastateltavien esittämiä mielipiteitä suhteuttamalla niitä soveltamiini teorioihin ja aikaisempiin humanitaarisen avun organisointia koskeviin tutkimuksiin.

Opinnäytetyöni päätuloksina kävi ilmi, että Nepalissa keväällä 2015 tapahtuneiden maanjäristysten uhreiksi joutuneille ilman huoltajaa olleille lapsille tarkoitetun humanitaarisen avun organisointiin osallistui monta eri toimijaa, apu ei jakaantunut aina tasaisesti kaikille sitä tarvitseville ja osa paikallisista toimijoista ei päässyt mukaan avun organisointiin. YK:n klusterilähestymistapa, jonka tarkoituksena on yhteistyön vahvistaminen samalla tehtäväalueella, koettiin kuitenkin hyvänä yhteistyön muotona. Sen mukaisen toiminnan nähtiin selkeyttävän humanitaarisen avun organisointia, mikä helpotti päällekkäisyyksien välttämistä ja avun jakautumista tasaisesti mahdollisimman monelle eri puolilla Nepalia olevalle lapselle. Opinnäytetyöni tärkeimpänä johtopäätöksenä voinkin todeta, että eri toimijoiden välinen yhteistyö on erittäin tärkeää, kun organisoidaan ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun antamista. Klusterilähestymistavan käyttöönotto jo ennen katastrofia eli ns. normaalioloissa, kun tehdään työtä ilman huoltajaa olevien lasten parissa, mahdollistaisi paremman varautumisen katastrofitilanteissa tarvittavan humanitaarisen avun organisointiin. Paikallisten osallistaminen avun organisointiin ottamalla heidät mukaan klusteritapaamisiin on tärkeää, sillä he tuntevat parhaiten katastrofialueen kielen, kulttuurin ja avuntarvitsijoiden tarpeet. Koska kansainvälisillä humanitaarisen avun toimijoilla ei ole katastrofitilanteissa aikaa perehtyä paikalliseen kieleen, kulttuuriin, sosiaaliseen rakenteeseen ja politiikkaan, hyötyvät he hyvin organisoidussa humanitaarisessa avussa paikallisten toimijoiden osaamisesta. Vastavuoroisesti paikalliset toimijat hyötyvät kansainvälisten toimijoiden osaamisesta ja resursseista.

Asiasanat: tapaustutkimus, ilman huoltajaa olevat lapset, humanitaarisen avun organisointi, YK:n klusterilähestymistapa

Jenni Ruippo

Organizing humanitarian aid for unaccompanied minors during Nepal's earthquakes in spring 2015

Year	2016	Pages	67
------	------	-------	----

In this Master's thesis I investigate how humanitarian aid was organized during Nepal's earthquakes in spring 2015. The thesis examines various matters that influence organizing humanitarian aid, provides more understanding and pays attention to those matters an organization has to take into consideration when providing humanitarian aid.

The research is implemented as a qualitative study. In my thesis I have adapted a case study as a research strategy. The theoretical framework considers unaccompanied minors, disasters, humanitarian aid and organizing aid during a catastrophic event. In my thesis I utilized the Code of Conduct principles and Sphere standards and sources on the UN cluster approach. The thesis includes a two-phase data collection. First data was collected from three Finnish experts. The data provided a broad orientation into the topic and its Nepalese context, and helped to select interviewees for the survey. The first data collection in December 2015 and January 2016 led to the second one, wherein I conducted the so-called theme interviews, which took place in Nepal in January 2016. The interviewees represented the Government of Nepal, the UN and the third sector, such as local organizations. The purpose was to collect points of view of the different actors and their opinions of how to organize humanitarian aid for unaccompanied minors. Interviewing international experts provided an overall view of the studied topic. I selected nine persons for the theme interviews and analyzed them according to theory guided content analysis, by encoding the data by theme and with the help of memos. I connected the data together with theories, previous research and the opinions of the Finnish experts.

The results show that there were many of different actors in Nepal in 2015. Besides these there were gaps and overlaps of humanitarian aid in Nepal. Some local actors were excluded from meetings wherein different actors were organizing humanitarian aid for unaccompanied minors. The cluster approach used by the UN seemed to be successful as its purpose is to strengthen cooperation between different actors in the area. Cooperation between the actors in the same cluster would guarantee the establishment of qualitative humanitarian aid and would clarify the organization of aid. This ensures that duplication of the same tasks provided by different organizations is avoided so the aid would be equally divided to all the children in Nepal. The conclusion in this study is that cooperation between the different providers of humanitarian aid for unaccompanied minors is essential. The rise of providers available in the catastrophic area causes an increase in involvement and cooperation between them. The implementation of the cluster approach before a disaster occurs would provide better preparation for organizing humanitarian aid for unaccompanied minors. Local actors are the most familiar with the area, the language of those in need, their culture and the needs of the victims, so the inclusion of local actors in providing humanitarian aid is very important, because international actors working in disaster hit areas do not have time to become familiar with these matters or the social structure and politics of the area. Well-organized international providers benefit from local expertise, while local organizations obtain significant expertise and resources from their international partners.

Keywords: case study, unaccompanied minors, organizing humanitarian aid, UN cluster approach

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tutkimuskysymykset.....	8
3	Tutkimuskohde	9
4	Teoreettinen viitekehys.....	12
	4.1 Nepalilapset.....	13
	4.2 Katastrofi	13
	4.3 Humanitaarinen apu	16
5	Tutkimuksen toteutus ja luotettavuus.....	20
	5.1 Haastattelut.....	21
	5.2 Aineiston analysointi.....	26
	5.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	29
6	Tulokset	32
	6.1 Avustustyön organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa.....	33
	6.2 Organisointiin vaikuttavat tekijät Nepalilapset.....	37
	6.3 Katastrofin toistuesssa huomioitavat asiat	40
7	Johtopäätökset	41
	Lähteet	45
	Kuviot.....	51
	Liitteet	52

1 Johdanto

Tarkastelen opinnäytetyössäni humanitaarisen avun organisointia ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalin maanjäristyksissä keväällä 2015. Selvitin opinnäytetyötä tehdessäni, miten avun organisointi onnistui lisätäkseen näin ymmärrystäni asioista, jotka avustustyössä on syytä huomioida. Sovelsin opinnäytetyöni tekemistä ohjanneena tutkimusstrategiana tapaustutkimusta, jonka avulla tavoittelen kokonaisvaltaista ymmärrystä aiheesta (Saarela-Kinnunen & Eskola 2015, 181).

Päätin kesällä 2015, että teen opinnäytetyöni humanitaarisen avun organisointiin liittyvästä aiheesta. Johtamiseen, organisointiin tai kehittämiseen liittyvä opinnäytetyö sopisi ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyöksi. Ajattelin oppivani itselleni vieraasta aiheesta enemmän tutkimalla, miten humanitaarista apua organisoitiin oikeassa katastrofitilanteessa. Nepalin maanjäristykset olivat tapahtuneet vähän aikaa sitten. Oppimisen kannalta koin merkittäväksi tarkastella aihetta yleisesti saadakseni kokonaiskuvan humanitaarisen avun organisoinnista ilman huoltajaa oleville lapsille. Tarkoitukseni oli saada Nepalissa keväällä 2015 humanitaarisen avun organisoinnin parissa toimineilta tahoilta tietoa, jota en saanut internetistä löytyneistä raporteista ja uutisista. Teorialähteistä saamani tieto, aikaisemmat tutkimustulokset sekä haastatteluista keräämäni aineistot auttaisivat ymmärtämään monisyistä aihetta.

Humanitaarinen apu on aiheena ajankohtainen, sillä sitä tarvitaan kansainvälisesti yhä enemmän. Luonnononnettomuuksien ja sotien määrä on kasvanut (Humanitaarinen apu Suomen kehitysyhteistyössä 2008). Tällä hetkellä maailmanlaajuinen humanitaarinen avun tarve on ennätysmäisen suuri. Parhailtaan 96,9 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua 40 maassa (Nyman 2016). Vuonna 1975 luonnonkatastrofeja oli 78 ja vuonna 2010 niitä oli noin 400 (Humanitaarinen apu ja pelastuspalvelu 2014). Nepalissa on ollut 16 suurta maanjäristystä 1200-luvulta lähtien. Vuonna 1934 oli yksi suurimmista maanjäristyksistä Nepalissa, jolloin 8500 ihmistä menehtyi. (Newar 2012.)

Ihmisten selviytymiskyky on koetuksella, kun luonnonkatastrofi surmaa heidän perheenjäseniään ja tuhoaa heidän asuinalueensa. Katastrofi voi aiheuttaa surua, traumoja tai toimintakyvyn menettämistä. Osa ihmisistä saattaa lamaantua ja luovuttaa. Selviytymiskykyä on vaikeaa löytää luonnonkatastrofin aiheuttaman järkytyksen jälkeen. Tarvitaan apua, että ihmiset pääsisivät aloittamaan tavallisen arkielämän. Luonnonkatastrofit vaarantavat miljoonien ihmisten elämän erityisesti köyhissä maissa, joissa valmius reagoida katastrofeihin on puutteellista, asutus tiivistä ja infrastruktuuri heikkoa (Leisma 2009, 159). Kehittyvässä maassa infrastruktuuri voi olla haavoittuvaa, joten luonnononnettomuus aiheuttaa suuremman tuhon kuin kehittyneessä maassa. Katastrofit vaikuttavat eniten haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin

kuten lapsiin ja naisiin. (Humanitaarisen avun linjaus 2012.) Väestö on riippuvainen humanitaarisesta avusta, kun valtion toimintakyky on puutteellinen luonnonkatastrofin tai konfliktin yhteydessä (Tarvainen 2010).

Humanitaarinen apu perustuu tarpeeseen ja sen tarkoituksena on lievittää inhimillistä hätää, pelastaa ihmishenkiä ja ylläpitää ihmisarvoa kriisien aikana (Humanitaarinen apu tuo lievitystä hädän keskelle 2015). Järjestötoimijat, hallitukset, YK-järjestöt ja muut toimijat pyrkivät reagoimaan kriiseihin samanaikaisesti. Kun avustustoiminnan kentällä on monta toimijaa, humanitaarisen avun organisointi on tärkeää. (YK humanitaarisena toimijana 2016.) Nepalissa keväällä 2015 sattuneiden maanjäristysten yhteydessä hätäapua antavia kansalaisjärjestöjä arvioitiin olevan yli 200 (Seppälä 2015). Maanjäristyksissä kuoli noin 8 800 ihmistä, ne vaikuttivat noin 2,8 miljoonan ihmisen elämään ja taloista yli puoli miljoonaa tuhoutui (Laakso 2015).

Avustustyön organisointi Nepalissa keväällä 2015 sai kritiikkiä. Syrjäseudut eivät saaneet apua ja tärkeät kuormat seisoivat tullissa Kathmandun lentokentällä. Hallitus kritisoi maahan saapuneiden auttajien suurta määrää ja vääränlaisia avustustarvikkeita. (Laakso 2015.) Humanitaarisen avun organisoinnin uutisoitiin olleen haasteellista Nepalissa keväällä 2015, mikä herätti kiinnostusta aiheeseen. Halusin tietää, mitä asioita olisi huomioitava humanitaarista apua organisoitaessa. Laajaa aihetta oli helpompi tutkia esimerkkitapauksen avulla. Halusin selvittää, miten humanitaarista apua organisoitiin Nepalissa ja miksi sen organisointia kritisoitiin. Halusin selvittää myös, miten avun organisointia voisi kehittää.

Syksyllä 2015 selvitin internetistä, miten ja minkälaista humanitaarista apua Nepaliin toimitettiin keväällä ja kesällä 2015 maanjäristysten vuoksi. Aihe piti rajata tarkkaan, sillä tutkittavia asioita löytyi paljon. Osa uutisoinnista keskittyi avustustarvikkeiden toimittamisen kritisointiin, osa raporteista kertoi haavoittuvien ihmisryhmien avun tarpeesta ja joissain lähteissä painotettiin terveydenhoidon tärkeyttä Nepalin maanjäristysten uhreille. Liite 1 kuvaa opinnäytetyöni prosessia vaihe vaiheelta.

Nepalissa keväällä 2015 sattuneen maanjäristysten yhteydessä avun tarvitsijoita oli monta ja monen erilaisen avun tarpeessa olevaa avun tarvitsijaa. Katastrofeissa eniten kärsivät haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt. Kiinnostuin siitä, miten etniset vähemmistöt, vammaiset, naiset ja lapset saivat apua ja mikä heidän kohtalonsa oli. Päätin rajata aihetta vielä tarkemmin valitsemalla tarkastelun kohteeksi lapset. Nepalilaisten lasten tilanne oli jo ennen maanjäristyksiä haasteellinen.

Nepalissa lapsilla on vaara joutua psykologisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan uhriksi esimerkiksi orpokodeissa, kouluissa tai yhteisöissään. Lapsia kaupataan seksuaalisiin tarkoituksiin

tai työntekijöiksi Nepalissa ja valtion ulkopuolelle. (Lasten suojelu väkivallalta: Nepal.) Maassa on lapsia, jotka ovat syystä tai toisesta joutuneet eroon vanhemmistaan. Köyhyyden aiheuttamasta ihmiskaupasta kärsivät eniten naiset ja lapset (Nepal 2015). Vuosittain Nepalista viedään noin 5 000 - 10 000 naista tai lasta Intiaan seksi- tai pakkotyöhön. Noin 40 prosenttia heistä on alaikäisiä. Ihmiskaupan uhrimääristä ei ole saatavilla tarkkoja lukuja (Riimaila 2015.) Nepalilaiset järjestöt arvioivat ihmiskaupan kiihtyneen maanjäristyksestä kärsineillä alueilla. He pelkäsivät, että kymmenet tuhannet nuoret naiset ja tytöt joutuisivat prostituoituksi ympäri Aasiaa. (Ahtokivi 2015.)

Maanjäristykset lisäsivät lasten haavoittuvaa asemaa. Tämä korostui erityisesti niiden lasten kohdalla, jotka joutuivat vanhemmistaan eroon. Median myötä kiinnostukseni heräsi ilman huoltajaa olevien lasten kohtalosta. Aihe oli ajankohtainen ja tärkeä. Olen työskennellyt useita vuosia SPR:n ylläpitämässä ryhmäkodissa, joka on tarkoitettu ilman huoltajaa Suomeen saapuneille alaikäisille turvapaikanhakijoille. Tästä syystä alaikäiset olivat luonnollinen kohderyhmä myös opinnäytetyössäni. Aihe opinnäytetyölle syntyi syksyllä 2015. Päätin tarkastella, miten humanitaarista apua organisoitiin ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa keväällä 2015 maanjäristysten yhteydessä. Opinnäytetyössäni ilman huoltajaa olevilla lapsilla tarkoitan katastrofin yhteydessä tai ennen sitä huoltajansa menettäneitä lapsia tai lapsia, jotka ovat joutuneet eroon huoltajistaan. Kyseessä voivat olla esimerkiksi ihmiskaupan uhriksi joutuneet lapset.

2 Tutkimuskysymykset

Halusin selvittää, miten humanitaarista apua organisoitiin Nepalissa keväällä 2015. Tämän ongelman pohjalta laadin tutkimuskysymykset, joihin saaduilla vastauksilla ymmärsin opinnäytetyöni aihetta enemmän. (Kananen 2014, 24.) Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten humanitaarista avustustyötä organisoitiin erityisesti ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa keväällä 2015 sattuneiden maanjäristysten yhteydessä?
2. Mitkä asiat vaikuttivat humanitaarisen avun organisointiin ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa keväällä 2015 sattuneiden maanjäristysten yhteydessä?
3. Mitä tapahtumasta on opittu ja mitä humanitaarisen avun organisoinnissa pitäisi huomioida ja kehittää seuraavassa vastaavanlaisessa tilanteessa?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla tarkoitukseni on selvittää, miten humanitaarista apua organisoitiin ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa 2015. Halusin tietää, mitkä olivat

oleellisia toimijoita ja miten niiden välinen yhteistyö sujui. Tavoitteenani oli ymmärtää, miten apua voidaan jakaa niin, että kaikilla tuhoutuneilla alueilla apua tarvitsevat ilman huoltajaa olevat lapset tavoitetaan tasapuolisesti.

Nepal on kontekstina moni-ilmeinen. Nepalissa lasten asema on haasteellisempi kuin esimerkiksi Suomessa. On vaikea ymmärtää, mikä kaikki vaikuttaa avun organisointiin, kun työskennellään katastrofitilanteessa kehittyvässä maassa. Toisen tutkimuskysymyksen avulla tavoitteenani on selvittää ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin vaikuttavat asiat.

Kolmannen tutkimuskysymyksen avulla halusin tutkia, mitä asioita ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnista on opittu Nepalin maanjäristysten yhteydessä. Tarkoitukseni on tuoda esiin onnistuneet ja kehittämistä kaipaavien asiat.

3 Tutkimuskohde

Sovelsin opinnäytetyöni tekemistä ohjanneena tutkimusstrategiana tapaustutkimusta. Tutkimukseni tulokset edustavat vain yhtä tapausta (Pehkuri 2005, 296). Opinnäytetyössäni tutkin humanitaarisen avun organisointia ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalin maanjäristyksissä keväällä 2015. Huomioin opinnäytetyössäni tutkittavaan tapaukseen liittyvät kontekstuaaliset seikat, joita ovat muun muassa maan historia, kulttuuri, talous ja politiikka.

Nepalin pinta-ala on 147 181 km² ja sen pääkaupunki on Kathmandu. Suomen suurlähetystön ilmoittamien tietojen mukaan Nepalissa oli vuoden 2011 väestölaskennassa 26 494 504 asukasta. Nepal on sisämaavaltio, joka sijaitsee Intian ja Kiinan välissä. Mount Everest eli Sagarmathan on Nepalin tunnetuin luonnonilmiö. Maassa on kolme erityyppistä aluetta. Nepalin pohjoisosassa on Himalajan vuoristoon kuuluva vuoristoinen alue. Koko maan väestöstä vain alle kymmenesosa asuu Tiibetin rajalle ulottuvassa Nepalin pohjoisosassa. Asukkaat vuoristoalueella ovat pääosaltaan mongoleja. Nepalin eteläinen puoli on alankoaluetta. Tämä Terai-alue on kuudesosa maan pinta-alasta ja noin puolet Nepalin viljelysmaista on eteläisellä alueella. Terai-alueella asuu noin puolet Nepalin väestöstä ja alueelle muuttaa lisää asukkaita koko ajan. Kaksi kolmasosaa Nepalin pinta-alasta on kukkula-alueita, jossa asuu enimmäkseen erilaisia etnisiä ryhmiä. (Maatiedosto Nepal 2014.)

Nepal on yksi Etelä-Aasian köyhimmistä maista (Maatiedosto Nepal 2014). Development Assistance Committeeen (DAC) eli kehitysapukomitean mukaan kehitysmaiksi lasketaan ne maat, jotka vastaanottavat kehitysapua. DAC on listannut virallisen kehitysyhteistyön vastaanottajamaat neljään eri kategoriaan: vähiten kehittyneet maat, muut matalan tulotason maat, alem-

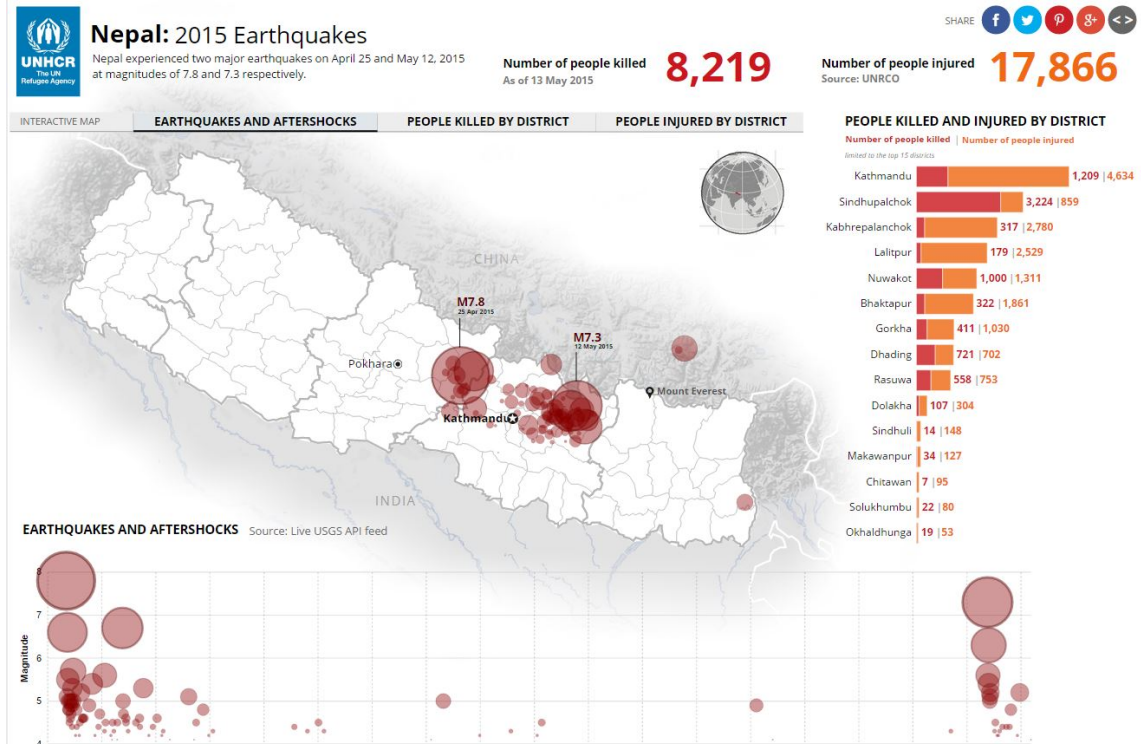
man keskitulon maat ja ylemmän keskitulon maat. Nepal sijoittuu tällä listalla vähiten kehittyneiden maiden joukkoon. (DAC List of ODA Recipients 2016.) Least Developed Countries (LDC) eli vähiten kehittyneet maat määritellään YK:n mukaan alhaisen kansantulon, alhaisen inhimillisen kehityksen ja taloudellisen haavoittuvaisuuden indekseillä (Vähiten kehittyneet maat 2016).

Nepal on sijalla 157 inhimillisen kehityksen indeksillä. Kyseinen indeksi listaa 187 maan kehitystasetta tulojen, terveyden ja koulutuksen perusteella. Vuonna 1996 sisällissodan alkaessa kaksi kolmasosaa nepalilaisista eli 1,25 dollarilla päivässä. (Köyhyyden ja epätasa-arvon kierre kurittaa Nepalia 2013.) Nepalin sisällissota kesti kymmenen vuotta (Läpimurto Nepal in rauhanprosessissa 2011). Vuonna 2010 yksi neljäsosa nepalilaisista eli 1,25 dollarilla päivässä. Vaikka Nepal in tilanne on edistynyt, se luokitellaan silti vähiten kehittyneiden maiden joukkoon. Köyhyys on yleistä erityisesti syrjäisillä seuduilla. (Köyhyyden ja epätasa-arvon kierre kurittaa Nepalia 2013.)

Nepal on hyvin monimuotoinen myös sosiaaliselta rakenteeltaan. Maassa on kastilaitos kielletty, mutta se on käytössä edelleen hyvin yleisesti (Nepal 2015). Kastijärjestelmässä ihmisillä on erilaiset yhteiskunnalliset oikeudet. Ihmiset kuuluvat syntyperänsä perusteella eri ryhmiin. Ammatti ja ihmisarvo määrittyvät kastiasemasta. (Mitä kastisyrjintä on 2012.)

Katastrofin uhreista suurin osa asuu kehitysmaissa, jotka haavoittuvat enemmän luonnononnettomuuksista kuin vauraat valtiot. Tämä johtuu esimerkiksi rakennuksissa käytetyistä huonoista rakennusmateriaaleista. Köyhät valtiot eivät kykene taloudellisesti varautumaan luonnononnettomuuksiin. Kehitysmaat sijaitsevat myös alueilla, joissa luonnonolosuhteet ovat haasteellisia. (Katastrofit 2016.) Kymmenen viime vuoden aikana 40 prosenttia maailman luonnonkatastrofeista on tapahtunut Aasian-Tyynenmeren alueella (Yakupitiyage 2015). Luonnononnettomuudet ovat todennäköisimpiä turvallisuusriskejä Nepalissa sisäpoliittisesta tilanteesta johtuvien poikkeusolojen lisäksi. Suurin osa Nepal ia sijaitsee maanjäristysalueella. (Valmiussuunnitelma 2015).

25. huhtikuuta 2015 Nepalissa oli voimakkuudeltaan 7,8 magnitudin maanjäristys. Useat jälkijäristykset seurasivat varsinaisia järistyksiä, joista voimakkain oli 7,3 magnitudin maanjäristys 12. toukokuuta (Seppälä 2015). Maanjäristyksessä ja jälkijäristyksissä menehtyi noin 9000 henkilöä (Janhonen 2016). Kuvio 1 havainnollistaa Nepal in maanjäristysalueet keväällä 2015 sekä kuvaa haavoittuneiden ja kuolonuhrien määrän Nepal in eniten tuhoutuneilla alueilla.

Kuvio 1. Nepal: 2015 maanjäritykset (UNHCR 2015).

Nepalin hallinnolta meni useita päiviä hätäavun organisointiin huhtikuun maanjärityksen jälkeen. Poliisi ja armeija toimivat nopeimmin, heidän tehtävänsä oli henkilöstönsä määrääminen perustamaan leirejä asunnottomille sekä auttamaan uhrien etsimistä ja kaivamista raunoista. (Seppälä 2015.) Lukuisat jälkijäritykset lisäsivät pelkoa. Monet joutuivat kodittomiksi tai eivät uskaltaneet yöpyä sortumisuhan alla olevissa kodeissaan. Uusien maanjäritysten odottaminen aiheutti pelkoa, joka lisäsi stressiä ja ahdistusta.

Prothero (2011) kuvaa teoksessaan, miten suuri psykologinen vaikutus luonnononnettomuuksista juuri maanjärityksellä on. Psykologit arvioivat maanjäritysten aiheuttavan pelkoa, koska maanjärityksiä on vaikea ennakoida. Tämän lisäksi pelkoa aiheuttaa tunne, jossa vakaa maa pettää jalkojen alta. Muut luonnononnettomuudet antavat varoituksen tai ovat havaittavissa, ennen kuin ne tapahtuvat. Maanjärityksiä ei voida onnistuneesti aina ennakoida, jotta ihmisiä voitaisiin etukäteen evakuoita pois katastrofialueelta. (Mt., 51.)

Nepalissa keväällä 2015 maanjäritysten aiheuttama tuho oli mittava. Valtion infrastruktuuri oli heikkoa ja sen kapasiteetti ei riittänyt auttamaan kaikkia avun tarvitsijoita. Nepaliin saapui kansainvälisiä humanitaarisen avun toimijoita. Maassa valmiiksi olleet kehitysavun parissa toimineet toimijat, organisaatiot, järjestöt ja yksittäiset ihmiset aktivoituivat. Nepalissa on

pitkään tehty kehitysyhteistyötä, muun muassa Suomi vuodesta 1983 lähtien (Suomen kehitysyhteistyö Nepalissa 2016). Maassa toimivien kehitysyhteistyötä tekevien kansainvälisten toimijoiden lisäksi humanitaarista apua tarjoavat toimijat saapuivat Nepalin valtion tueksi. Tilanne oli haasteellinen erityisesti haavoittuville ihmisryhmille, kuten ilman huoltajaa oleville lapsille.

4 Teoreettinen viitekehys

Käsitteet muodostavat opinnäytetyöni perustan. Johdin tutkimuksen oleelliset käsitteet tutkimusongelmasta. (Kananen 2013, 37-41.) Havainnollistan kuviossa 2 opinnäytetyöni teoreettista viitekehystä, joka sisältää tutkimukseni keskeiset käsitteet.

Kuvio 2. Teoreettinen viitekehys.

Työn teoreettinen viitekehys rakentui ilman huoltajaa olevia lapsia, katastrofeja ja humanitaarisen avun organisointia katastrofitilanteessa tarkastelevista teorioista. Hyödynsin opinnäytetyötä tehdessäni etenkin Code of Conduct -periaatteita ja Sphere -standardeja sekä YK:n klusterilähestymistapaa käsitteleviä lähteitä.

4.1 Nepalin lapset

Käsite ilman huoltajaa olevat lapset tulee englannin kielen sanoista unaccompanied children. Ilman huoltajaa olevalla lapsella tarkoitetaan lasta, joka ei ole kummarkaan vanhempansa tai laillisen huoltajansa kuten sukulaisensa huostassa. Toinen vastaavanlainen käsite on separated children, mikä ei kuitenkaan merkitse täysin samaa kuin unaccompanied children. Separated children tarkoittaa vanhemmistaan erossa olevaa lasta. Lapsi on jonkun muun aikuisen kuten sukulaisensa huollettavana. (Inter-agency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children 2004, 13.) Nepalissa erityisesti ilman huoltajaa olevat lapset ovat vaarassa. Ihmiskauppiat saattavat hyödyntää lasten haavoittuvaa asemaa.

Nepalissa on lastenkoteja, joissa kaikki lapset eivät todellisuudessa ole orpoja. Lapset saattavat olla vanhemmista eroon joutuneita lapsia. Joidenkin Nepalissa toimivien lastenkotien toiminnan tarkoituksena on hyötyä rahallisesti lapsista, jotka asuvat lastenkodissa. Lastenkodin johtajalla voi olla tavoitteena rikastua lasten saaman huomion avulla. Kathmandussa sijaitseva Suomen suurlähetystö varoittaa internet-julkaisussaan Nepalissa esiintyvistä lastenkoteista ylläpitävästä vapaaehtoisturismista. Vapaaehtoistyötä mainostetaan matkatoimistojen taholta. Työskentely tämänkaltaisessa orpokodissa saattaa maksaa jopa 200 dollaria vapaaehtoiselle. Vapaaehtoisten palattua kotimaihinsa he hankkivat lisää avustuksia lapsille. Tämä puolestaan rohkaisee lastenkoteja etsimään lisää niin sanottuja orpoja avustusrahojen toivossa. Avustusrahoja käytetään väärin ja lapsia erotetaan perheistään. (Vapaaehtoistyö orpokodeissa 2013.)

Suomen UN Womenin toiminnanjohtaja Elina Multanen kertoo Verkkouutisten haastattelussa, että ihmiskauppiat käyttävät hyväkseen tyttöjen ahdinkoa esiintymällä avustustyöntekijöinä Nepalissa maanjäristysten aiheuttamalla katastrofialueilla. (Ahtokivi 2015). Erityisen haavoittuvia kriisitilanteissa ovat naiset ja tytöt. Ehkäisyvälineistä, lääkkeitä ja terveydenhuoltopalveluista on pulaa Nepalissa katastrofin keskellä. Tämän lisäksi lapset saattavat kärsiä väkivalanteoista, traumaattisista kokemuksista ja sairauksista. Nuoret tytöt ovat vaarassa joutua raiskatuksi. Synnytykset ja raskaudet tuovat haasteita kriiseissä. (Korhonen 2015.) Maanjäristysten aiheuttaman katastrofin vuoksi Nepalín sisäinen ja Nepalista naapurimaihin kulkeva ihmiskauppa kasvoi. Ihmiskauppiat esiintyivät avustustyöntekijöinä luvaten vanhemmille, että he vievät lapset turvaan sisäoppilaitoksiin. Todellisuudessa lapsia myytiin seksi- tai pakkotyöhön. (Rimaila 2016.)

4.2 Katastrofi

Katastrofista ei ole yhtä ainoaa teoriaa tai määritelmää. Katastrofit on mahdollista jakaa ihmisestä riippumattomiin tai ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin. Ihmisestä riippumattomia voivat olla esimerkiksi kuivuus, ukkosmyrskyt, tsunamit, tulivuorenpurkaukset tai maanjäristykset. Ihmisen aiheuttamia voivat olla esimerkiksi kaivosonnettomuudet, tulipalot, sodat tai terroriteot. Toisinaan rajanveto ei ole selvää. Osa katastrofeista johtuu ihmisen toiminnasta välillisesti, jolloin ihmisten aiheuttamaa on esimerkiksi ilmastonmuutos, joka sulattaa jäätiköitä vuoristossa. Tämä puolestaan aiheuttaa tulvan, joka saattaa aiheuttaa asuinalueen peittävän mutavyöryn. (Nurmi 2006, 20-21.)

Katastrofi on moni-ilmeinen käsite, johon voidaan sisällyttää myös terroriteot ja sodat. Tavallisista arkipäiväisistä vastoinkäymisistä saatetaan käyttää käsitettä katastrofi. On pohdittu myös sitä, ovatko asumattomilla alueilla tapahtuvat luonnonmullistukset kuten kuivuudet, maansiirtymät tai tulvat katastrofeja. Katastrofi määritellään usein materiaalisten tappioiden ja ihmishenkien menetysten määrällä. Tutkijoiden mukaan luonnon aiheuttamat poikkeustilat eivät ole katastrofeja niillä alueilla, joissa on säännöllisesti tuhoja esimerkiksi tulvia tai lumi-myrskyjä. Pohjanmaan tulvat eivät ole katastrofeja, koska niihin voidaan ennalta varautua. (Nurmi 2006, 14-15.) Luonnonilmiö muuttuu katastrofiksi, ellei siihen varauduta tai sitä ei ehkäistä tai hallita (Katastrofityypit 2016).

Olemassa olevat katastrofiteoriat ovat peräisin 1950-luvulta ja ne selittävät katastrofin eri vaiheita. Katastrofin syklissä ovat katastrofien välinen ja edeltävä aika, varoitusvaihe, katastrofi ja pelastustoimet ja tutkimusten ja johtopäätösten vaihe sekä seuraavaan katastrofiin valmistautuminen -vaiheet. Kuvio 3 esittelee katastrofin eri vaiheita. Eri yhteiskunnissa kuhunkin vaiheeseen varaudutaan eri tavoin historiallisesta tilanteesta ja ympäristöstä johtuen. (Nurmi 2006, 21-22.)

Kuvio 3. Katastrofin eri vaiheet.

Katastrofien uhreista yli 90 % asuu kehitysmaissa (Vass 2006, 87; Leisma 2009, 162). Katastrofit heikentävät yhteisöjen tai toisinaan yhteiskuntien toimintakykyä. Ympäristövahingot, ihmishenkien menetykset, sairastumiset ja loukkaantumiset sekä taloudelliset vahingot saattavat olla suuria. (Katastrofityypit 2016.)

Maanjäristys, joka luokitellaan geologisiin katastrofeihin, on yleisimpiä luonnonkatastrofeja (Katastrofityypit 2016). Vuosittain havaitaan maapallolla yli miljoona maanjäristystä. Seismologisesti aktiivisilla alueilla kuten Etelä-Kaliforniassa on viiden minuutin välein lieviä maanjäristyksiä, joita ihmiset eivät välttämättä huomaa. Tuhoisia maanjäristyksiä tapahtuu maapallolla muutama vuosikymmenen aikana. Kyseiset maanjäristykset tapahtuvat useimmiten mannerlaattojen välissä. (Prothero 2011, 41-42.) Kuviossa 4. esittelen litosfääri- eli mannerlaatat. Nepal sijoittuu Euraasian ja Intian mannerlaattojen rajalle, joten se on altis maanjäristyksille.

Kuvio 4. Litosfäärilaatat (Peda.net).

Toisinaan maanjärityksiä edeltää yksi tai useampi esijäritys. Jokaista mittavaa maanjäritystä seuraa monia jälkijärityksiä ja ne alkavat heti pääjärityksen jälkeen. Jälkijärityksiä voi olla useita päiviä tai jopa viikkoja. (Kakkuri 2007, 124.)

4.3 Humanitaarinen apu

Elämää suojeleva ja pelastava toiminta on YK määritelmän mukaan humanitaarista avustustoimintaa. Sen tarkoituksena on kärsimyksen lievittäminen, ihmishenkien pelastaminen, ihmisarvon ylläpitäminen luonnonkatastrofien ja ihmisten aiheuttamien kriisien aikana sekä niiden jälkeen. Lisäksi humanitaarisen avun tarkoituksena on katastrofien ja kriisien synnyn ehkäiseminen ja valmiuksien vahvistaminen. Humanitaarinen apu perustuu kansainväliseen pakolaisten oikeusasemaa koskevaan yleissopimukseen, humanitaariseen oikeuteen sekä kansainväliin ihmisoikeussopimuksiin. YK:n humanitaarisen avun periaatteita ovat riippumattomuus, humanisuus, puolueettomuus ja tasapuolisuus. Nämä neljä keskeistä periaatetta ohjaavat myös Suomen valtion humanitaarista toimintaa. Humanitaarista toimintaa ohjaavat periaatteet painottuvat hieman eri tavalla toimijasta riippuen. Apua tulee kuitenkin antaa tasapuolisesti kaikille poliittisesta näkemyksestä, uskonnosta tai kansalaisuudesta riippumatta. (Leisma 2009, 159-160.) Apua ei tule antaa taloudellisista, poliittisista tai sotilaallisista syistä vaan yksinomaan tarpeeseen perustuen (Humanitaarinen apu tuo lievitystä hädän keskelle 2015).

Hyvän humanitaarisen avunannon (Good Humanitarian Donorship, GHD) -periaatteet hyväksyttiin vuonna 2003 Tukholmassa järjestetyssä kokouksessa (Leisma 2009, 163). Mukana ovat keskeiset avustustoimintaa harjoittavat tahot. Näitä ovat Kansainvälinen Punainen Risti ja Punaisen Puolikuun liike, rahoittajavaltiot, YK:n humanitaarista apua antavat toimijat sekä kansalaisjärjestöt. Periaatteet linjaavat Suomen antamaa humanitaarista apua. Linjaukset korostavat muun muassa tarvekartoitusta. Hyvän humanitaarisen avunannon periaatteet sisältyvät myös Euroopan Unionin humanitaarisen avun julistukseen. (Tarvainen 2010.)

Maailmanlaajuisesti tunnetuimmat ohjeistukset periaatteista ja universaaleista standardeista humanitaarisen avun kentällä ovat Punaisen Ristin sekä humanitaarisen avun kansalaisjärjestöjen yhteinen Code of Conduct -periaatteet ja Sphere-standardit. Yhteensä 458 humanitaarista organisaatiota on sitoutunut sisällyttämään Code of Conduct -periaatteita työhönsä. Vuonna 2010 laaditut periaatteet ohjeistavat puolueettomaan, tehokkaaseen ja vaikuttavaan humanitaarisen avun toteutukseen. (Code of Conduct 2010.) Vuonna 1997 perustettu Sphere-hanke ohjeistaa eri humanitaarisen avun toimijoita kuten järjestöjä, YK:n toimijoita ja rahoittajia. Sphere-hankkeen tavoitteena on parantaa katastrofin tai konfliktin uhreille toteutettavaa humanitaarisen avun laatua ja toimijoiden vastuullisuutta. Hankkeessa luotiin käsikirja avun toimijoille ja Sphere-hankkeen standardit sisällytettiin Sphere Handbook -käsikirjaan. Sphere Handbook on humanitaarisen avustustyön kentällä toimivien tahojen yhdessä laatima ohjeistus. Ohjeistuksen yhtenä tarkoituksena on yhtenäistää eri toimijoiden työtä. (The Sphere Project in Brief 2012.)

Katastrofien aiheuttamat kriisit ovat muuttuneet luonteeltaan yhä monisyisemmiksi. Niihin saattaa liittyä pakolaisuutta, erilaisia uskonnollisia tai etnisiä konflikteja, nälkää tai ihmisoikeusrikkomuksia. Pitkäaikaisiin prosesseihin saattaa liittyä erilaisia poliittisia, sosiaalisia tai taloudellisia ulottuvuuksia. Lääkkeet, ruoka ja majoitus eivät yksistään riitä monimutkaisen kokonaisuuden purkamisessa. (Leisma 2009, 159-162.)

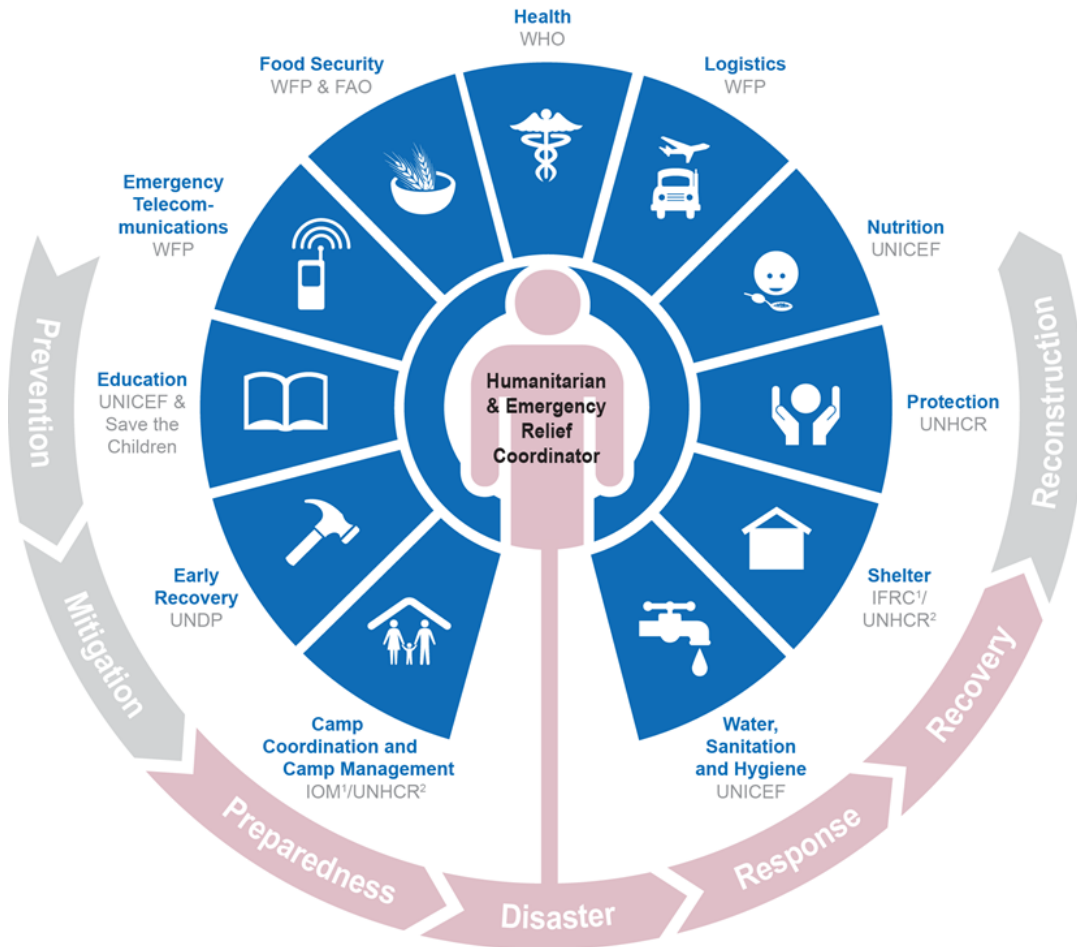
De Waal (2013) pohtii, onko mahdollista tarjota humanitaarista apua ilman, että samalla tuiki ihmisoikeuksia polkevia vallanpitäjiä. Humanitaarinen avustustyö oli kylmän sodan aikana tiukasti määritelty. Isäntämaiden hallitukset ja länsimaalaiset päättäjät rajasivat humanitaarista avustustyötä, ja määrittelyt sovitettiin heidän poliittisiin intresseihinsä. Nykyään tiedotetaan ongelmia, jotka syntyvät, kun ihmisoikeuksia loukkaavien vallanpitäjien suojeluksessa toteutetaan avustushjelmia. Avustustoiminnan kentällä on yltynt poliittinen arvostelu avustujärjestöjä kohtaan. Monet kansainvälisten järjestöjen työntekijät arvostelevat tilannetta entistä enemmän. Humanitaristit kuitenkin korostavat avustustyön merkitystä, sillä heidän poliittinen arviointikykynsä voi olla puutteellinen. Humanitaarisen avun etiikkaa on vaarallista soveltaa haavoittuvissa yhteiskunnissa hädän ollessa suurimmillaan. Humanitaarisen työn ken-

tällä liikkuu paljon rahaa ja se nojautuu poliittiseen tukeen. Tulevaisuuden kannalta on merkittävää keskustella humanitaariseen apuun liittyvistä asioista kriittisesti. (Mt., 59-62.) Vuosittain yksistään humanitaarisessa avussa liikkuu yli 23 miljardia euroa. Työntekijöinä sadat tuhannet saavat siitä elantonsa. Henkilömäärä ja rahasumma moninkertaistuvat, kun tähän lisätään vielä sotilaallisen kriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön kustannukset. (Johansson 2013, 11-12.)

Kriisit koettelevat eniten alueita ja maita, joilla on hauras talous ja yhteiskunnan rakenteet (Leisma 2009, 160). Kansainvälinen yhteisö voi vastata humanitaarista apua edellyttäviin paheneviin ja monitahoisiin kriiseihin sekä katastrofeihin ainoastaan toteuttamalla toisiinsa liittyviä ja koordinoituja toimia (Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle 2015, 2).

Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) on YK:n humanitaaristen asioiden koordinoitintoimisto. Sen tehtävänä on kansainvälisen hätäavun toimittamisen johtaminen ja koordinoiminen katastrofialueille. OCHA tekee vaikuttamistyötä tukeakseen humanitaarista avustustoimintaa. (Leisma 2009, 71.) OCHA kerää ja analysoi tietoa kentältä. Esimerkiksi luonnonkatastrofitilannetta OCHA valvoo ympäri vuorokauden. OCHA saattaa lähettää tiimejä kentälle arvioimaan tilannetta. (YK humanitaarisena toimijana 2016.)

Yhteistyökomitea Inter-Agency Standing Committeeen (IASC) toteuttaa humanitaarisen avun käytännön koordinoitustyötä. IASC:n tehtävinä ovat kenttätöiden koordinointi, tarvearvioinnit, osallistuminen humanitaarista linjausta käsitteleviin keskusteluihin ja rahoitusvetoomuksien valmistelu. (Leisma 2009, 71.) Yhteistyökomitea IASC otti vuonna 2005 käyttöön klusterit, joilla tarkoitetaan hätäapuun liittyviä tehtäväalueita. Humanitaaristen avustustoimijoiden kesken jaetaan vastuuta klustereiden avulla. Yhteensä 11 toiminta-alueelle otettiin käyttöön klusterijako, jolla pyritään maailmanlaajuisella tasolla vahvistamaan teknistä kykyä vastata erilaisiin humanitaarisiin kriiseihin. Selkeällä johtajuudella pyritään maatasolla parantamaan toiminnan koordinaatiota. (YK kokoaa yhteen eri toimijat 2013.) Klusterilähestymistapa helpottaa toiminnan organisointia, kun toimijoita on useita. Samalla tehtäväalueella toimivien tahojen yhteistyö tehostuu. Klusteritapaamisilla on mahdollisuus jakaa tehtäviä ja vastuualueita sekä tiedottaa oman organisaation toiminnasta muille samalla alalla työskenteleville tahoille. (Seppälä 2015.) Kuvio 5 kuvaa klusterilähestymistapaa, jossa on 11 eri tehtäväaluetta.

Kuvio 5. Klusterilähestymistapa (Humanitarian Response).

Klusterijaon 11 toiminta-alueita ovat UNHCR:n johtama leirikoordinaatio-klusteri konfliktitilanteissa, IOM:n johtama leirikoordinaatio-klusteri luonnonkatastrofin yhteydessä, UNDP:n johtama varhaisen toipumisen -klusteri, UNICEFin yhdessä Pelastakaa lapset järjestön kanssa johtama koulutus-klusteri, OCHA:n, UNICEFin tai WFP:n johtama viestintäteknologia-klusteri, FAO:n ja WFP:n johtama maatalous ja ruokaturva -klusteri, WHO:n johtama terveys-klusteri, WFP:n johtama logistiikka-klusteri, UNICEFin johtama ravitsemus-klusteri, UNHCR:n, OHCHR:n tai UNICEFin johtama siviiliväestön suojelu -klusteri, Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälisen liiton johtama hätämajoitus-klusteri luonnonkatastrofin yhteydessä, UNHCR:n johtama maan sisäisten pakolaisten hätämajoitus-klusteri konfliktitilanteissa ja UNICEFin johtama vesi, sanitaatio ja hygienia -klusteri. (YK humanitaarisena toimijana 2016.) Katastrofitilanteessa tehtävät jaetaan klusteritapaamisissa, joissa samalla toiminta-alueella työskentelevät tahot tapaavat. Näin ollen klusteria johtavan elimen on helpompi jakaa apua tasapuolisesti esimerkiksi maantieteellisesti eri alueille.

Klusterilähestymistavassa jokaista pääsektoria johtaa nimetty YK-järjestö. Joissain tapauksissa YK-järjestö johtaa pääsektoria kansalaisjärjestön tai toisen YK-järjestön kanssa. Ensimmäinen vastuu kansalaisten suojelusta on valtiolla. UNHCR johtaa suojeluklusteria globaalilla tasolla. (Humanitaarisen avun linjaus 2012.) UNHCR:n vetämässä suojeluklusterissa UNICEFilla on alavastuu lastensuojelusta (Suomen ulkoasiainhallinnon YK-strategia 2013). Klustereiden on toimittava yhteistyössä avustusta vastaanottavan valtion hallinnon kanssa ja klustereiden on hyödynnettävä paikallista osaamista (Humanitaarisen avun linjaus 2012). UNICEFin tehtävänä on katastrofitilanteissa huolehtia lasten selviytymisestä. UNICEFin avulla lapset saavat ruokaa, terveydenhuoltoa, puhdasta vettä, suojelua ja mahdollisuuden koulunkäyntiin kriisistä huolimatta. UNICEFilla on kriisivalmiudessa varastot Shanghaissa, Kööpenhaminassa, Dubaissa ja Colonissa Panamassa. Avustuskohteisiin toimitetaan lähimmästä varastosta huopia, rokotteita, telttoja, lääkkeitä ja muita tarvikkeita. Kriisitilanteissa UNICEF toimii valtion hallituksen ja muiden järjestöjen kanssa yhteistyössä. Työ jaetaan järjestöjen asiantuntemuksen ja eri tarpeiden mukaan vastuualueisiin, jotta humanitaarinen apu jakaantuisi mahdollisimman tehokkaasti. (Humanitaarinen apu 2012.)

5 Tutkimuksen toteutus ja luotettavuus

Syksyllä 2015 etsin aiheeseen liittyvää tietoa ja laadin alustavan teoreettisen viitekehyksen. Tavoitteeni oli saada niiden nepalilaisten tahojen mielipiteitä, jotka osallistuivat ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin Nepalín maanjäristysten yhteydessä keväällä 2015. Tarvitsin tätä ennen suomalaisten asiantuntijoiden näkemystä oleellisista tavoista. Tämän lisäksi halusin tietoa siitä, miten aiheetta olisi hyvä lähestyä. Halusin neuvoja myös ymmärtääkseni nepalilaista kontekstia, josta minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta. Noudatin opinnäytetyöni pääaineistoja kerätessäni niin sanottua kaksivaiheista aineistonkeruutapaa. Keräsin pääaineistot haastatteleamalla ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnista Nepalissa keväällä 2015 tietäviä suomalaisia ja avun organisointiin Nepalissa paikan päällä osallistuneita henkilöitä.

Tarkoitukseni oli haastatella Nepalissa keväällä 2015 ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisessa avustustyössä toimineita tahoja, joten etsin sopivia haastateltavia syksyllä 2015 internetissä olevista raporteista. Muutamia aktiivisesti mukana olleita järjestöjä löytyikin, joista kysyin suomalaisten asiantuntijoiden mielipidettä. Heidän ehdottamistaan mahdollisista toimijoista osa oli samoja, joita olin raportteja tutkimalla löytänyt. Tämä vahvisti käsitystäni näiden järjestöjen ja tahojen oleellisuudesta opinnäytetyöni aiheen kannalta.

Nepalissa toimineilta tahoilta olisin voinut kysellä avun organisoinnista mielipiteitä sähköisesti, mutta kyselylomakkeiden avulla en olisi saanut syvällistä ymmärrystä aiheesta. Päätin

toteuttaa haastattelut kasvokkain, jolloin tarkentavien kysymysten tekeminen olisi helpompaa. Oppimisen kannalta koin merkittäväksi toteuttaa opinnäytetyöni osittain englanninkielellä. Olisi haasteellista tehdä opinnäytetyön haastattelut kulttuurissa, joka ei ollut entuudestaan itselleni tuttu, joten perehdyin etukäteen maan kulttuuriin ja tapoihin. Tutustuminen etukäteen kirjallisuuteen, suomalaisilta asiantuntijoilta saatu haastatteluaineisto ja internetlähteisiin perehtyminen auttoivat haastatteluihin valmistautumisessa.

Syksyllä 2015 valmistelin matkaani juuri maanjäristyksistä kärsineeseen kehittyvään maahan, jossa oli poliittinen kriisi uuden perustuslain vastaisten protestien vuoksi. Kriisin vuoksi Nepalin ja Intian välinen raja suljettiin ja Nepal oli kauppasaarrossa. Avustustarvikkeiden, polttoaineen, kaasun, lääkkeiden ja monen muun tarvikkeen saanti Nepalissa vaikeutui. Polttoainepulan vuoksi siirtyminen haastatteluapaikasta toiseen ei olisi helppoa. Suomen suurlähetystön matkustustiedotteessa kehoitettiin varautumaan protesteihin, jolloin liikenne saattaisi olla seisahduksissa useamman päivänkin. Yllättäviin tilanteisiin oli varauduttava ennalta, jotta aikataulustani ei tulisi liian tiukka. Suomalaisilta asiantuntijoilta sain tietoa seikoista, jotka kannatti huomioida matkan suunnittelussa. Nepalissa vapaaehtoiset tarvitsevat työperäisen viisumin, joten oli selvitettävä, minkälaisen viisumin tarvitsen tehdessäni haastatteluita Nepalissa.

5.1 Haastattelut

Tarkoitukseni oli kerätä tietoa haastattelun, eli päämäärätietoisien ennalta suunnitellun toiminnan avulla. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 42). Haastattelin suomalaisista asiantuntijoista kaksi ennen Nepalin matkaani. Toista haastattelin puhelimitse marraskuussa ja toista Skype-yhteyden välityksellä joulukuun alussa. Kolmannen suomalaisen asiantuntijan kanssa keskustelin sähköpostin välityksellä ja sovimme tapaamisen tammikuulle 2016, jolloin tarkoitukseni oli matkustaa Nepaliin. Suomalaisen asiantuntijoiden haastattelukysymykset esittelen liitteessä 2.

Sini-Tuulia Numminen toimi Nepalissa YK:n tehtävissä kolme vuotta vuosina 2009-2012. Hän työskenteli YK:n Nepalin maatoimiston koordinaatiotoimistossa (UNRCHCO) kehitys- ja humanitaarisen avun koordinaattorina. Hänellä on laaja kokemus erilaisten Nepalissa toimivien järjestöjen kanssa tehtävästä työstä. Haastattelin Sini-Tuulia Nummista puhelimitse ennen Nepalin matkaani marraskuussa 2015. Numminen auttoi merkittävästi matkani käytännön järjestelyissä sekä haastateltavien henkilöiden kartoittamisessa ja opasti nepalilaisen kontekstin ymmärtämisessä.

Lapin yliopiston tutkija Enni Mikkonen on Maya Nepal ry:n perustajajäsen. Mikkonen tekee parhaillaan väitöskirjaa Nepaliin liittyvästä aiheesta. Päätehtävänä Maya Nepalilla on tukea

nepalilaista lastenkotia sekä itsenäistyvien nuorten koulunkäyntiä. Haastattelin Enni Mikkosta Skype-yhteyden välityksellä joulukuun alussa 2015 ennen Nepalin matkaani. Mikkonen auttoi hyvin paljon Nepalissa lasten asioiden parissa toimivien järjestöjen löytämisessä sekä antoi monipuolista yleistietoa Nepalista.

Terhi Teiskonlahti oli myös yksi merkittävä asiantuntija opinnäytetyöni kannalta. Hän edusti Fida Internationalia kehitysyhteistyötehtävissä Nepalissa. Järjestö toimi viiden paikallisen kumppanijärjestönsä kanssa tiiviisti viiden eri kehitysyhteistyöhankkeen parissa. Teiskonlahti organisoivat keuhällä 2015 maanjäristysten yhteydessä Fidan paikallista humanitaarisen avun toimintaa ensimmäisten viikkojen ajan. Tämän jälkeen Suomen Fidalta saatiin lisäapua Nepaliin humanitaarisen avun organisointiin. Haastattelin Terhi Teiskonlahtea tammikuussa 2016 Nepalissa matkani aikana ja hän antoi mielenkiintoisia näkökulmia humanitaarisen avun organisoimisesta sekä nepalilaisesta kontekstista.

Ensimmäisen suomalaisen puhelinhaastattelun yhteydessä tein kirjallisia muistiinpanoja tärkeistä asioista. Huomasin, että nauhurista olisi ollut hyötyä jo tässä vaiheessa, jotta tärkeimmät asiat olisivat paremmin tallessa. Toisen ja kolmannen asiantuntijan haastatteluiden yhteydessä pyysin lupaa nauhoitukselle. Puhtaaksikirjoitin eli litteroin nauhurilta haastatteluiden tärkeimmät kohdat tekstiksi. Suomalaisten asiantuntijoiden haastatteluista saatu aineisto oli merkittävä pohja opinnäytetyölleni, koska ensimmäinen aineisto ohjasi toisen aineiston keruuta. Suomalaisten asiantuntijoiden haastattelut auttoivat minua perehtymään tarkemmin opinnäytetyöni aiheeseen ja sen rajaamisen tarpeisiin, hahmottamaan kontekstia, jossa tarkastelemani maanjäristykset tapahtuivat, ja valitsemaan pääaineiston toisen osan keruun yhteydessä haastattelemani henkilöt.

Liitteenä 3 on sähköposti, jonka lähetin valitsemilleni järjestöille. Kuvailin siinä opintojani, opinnäytetyöni aiheita ja tarkoitusta sekä tiedustelin halukkuutta osallistua haastatteluun. Niille, jotka vastasivat, lähetin opinnäytetyöstäni tarkemman selvityksen, joka on liitteenä 4. Sovimme tapaamisajankohdasta ja liitteenä 5 oleva haastatteluajankalenteri tammikuulle 2016 alkoi muodostua. Toteutin haastattelut Nepalissa tammikuussa 2016 noin kahden viikon matkan aikana. Haastattelin kymmentä henkilöä ja toteutin haastattelut englanniksi. Pääaineiston toisen osan keruun yhteydessä haastattelemani henkilöt, edustivat Nepalissa hallitusta, YK:ta ja kolmannen sektorin toimijoita.

Tarvitsin opinnäytetyöni aineistoa varten Nepalissa valtion edustuksen näkemyksen ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoimisesta keuhällä 2015 ja Central Child Welfare Board (CCWB) oli siinä merkittävin valtion toimija. Myös suomalaisten asiantuntijoiden mielestä oli tärkeää haastatella valtion edustajaa. CCWB:n velvollisuutena on lasten oikeuk-

sien toteutuminen Nepalissa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan, kansallisten ja kansainvälisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa. Sen tavoitteena on suojella lasten oikeuksia Lasten oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti. Nepalín jokaisella 75 piirikunnalla on oma District Child Welfare Board (DCWB). Piirikunnissa toimivat DCWB:t kuuluvat CCWB:n alaisuuteen. (CCWB 2016.) CCWB organisoii humanitaarista apua ilman huoltajaa oleville lapsille valtakunnallisella tasolla ja johti Child Protection klusteritapaamisia yhdessä UNICEFin kanssa. DCWB:t johtivat toimintaa ja klusteritapaamisia piirikunnan tasolla. CCWB:n ja DCWB:n tehtävinä oli jakaa tehtäviä eri toimijoiden välillä.

Saadakseni monipuolisen näkemyksen ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnista Nepalissa keväällä 2015, oli tärkeää haastatella myös YK:n edustajaa aineistoa varten. Asiantuntijat neuvoivat UNICEFin olevan oleellinen YK:n toimija ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnissa. United Nations Children's Fund (UNICEF) on vuonna 1946 perustettu YK:n lastenrahasto. UNICEF perustettiin hätäavun toimittamiseksi toisesta maailmansodasta kärsineiden maiden lapsille. Vuonna 1953 sen toiminta muutettiin pysyväksi. (Leisma 2009, 85.) UNICEF on yksi tärkeimmistä hätäavun toimittajista maailmassa. Katastrofialueilla UNICEF huolehtii lasten suojelusta, terveydestä, koulutuksesta ja ravitsemuksesta. (UNICEFin työ: Hätäapu.) Nepalissa UNICEF oli tärkeä taho klusteritoiminnassa ja se antoi muun muassa teknistä tukea CCWB:lle Child Protection -klusterin johtamisessa. Haastattelin UNICEFista kahta eri henkilöä, joista toinen haastateltava oli paikallinen henkilö.

Koin tärkeäksi haastatella järjestön edustajia, joilla oli tärkeä rooli paikallisena kansalaisjärjestönä. Children and Women in Social Services & Human Rights (CWISH Nepal) on vuonna 1993 perustettu ihmisoikeusjärjestö, joka pyrkii suojelemaan lasten, nuorten ja naisten oikeuksia. Järjestön tavoitteena on edistää ihmisoikeuksia, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia naisille, nuorille ja lapsille Nepalín haavoittuvilla alueilla. Vuodesta 1996 lähtien CWISH Nepal on työskennellyt parantaakseen koulujen laatua. CWISH Nepal on työskennellyt vähentääkseen lapsityövoimaa, lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ja lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. (CWISH Nepal.) CWISH Nepal esiintyi useammassa raportissa, jotka käsitelivät ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarista apua. CWISH Nepal -nimisestä järjestöstä haastattelin kahta henkilöä. Toinen heistä oli organisoimassa humanitaarista apua ilman huoltajaa oleville lapsille Kathmandussa ja toinen Nepalín yhdellä eniten tuhoutuneessa piirikunnassa.

Halusin haastatella opinnäytetyötäni varten paikallisten järjestön edustajia. Pidín merkittävänä haastatella Child Workers in Nepal Concerned Centren (CWIN Nepal) edustajaa järjestön pitkän kokemuksen vuoksi lasten parissa. CWIN Nepalilla oli merkittävä rooli kansalaisjärjestönä Nepalín maanjäristysten humanitaarisen avun organisoinnissa. Yksi suomalainen asian-

tuntija suositteli myös kyseistä järjestöä haastattelua varten. Child Workers in Nepal Concerned Centre on vuonna 1987 perustettu Nepalilain vanhin lasten oikeuksia edistävä ja lapsityövoimaa vastustava järjestö. CWIN Nepal on lasten oikeuksien puolestapuhuja. CWIN Nepal keskittyy äärimmäisen vaikeissa oloissa asuvien ja työskentelevien lasten aseman parantamiseen. CWIN Nepalin työn painopiste kohdentuu muun muassa lapsityövoimaan, katulapsiin, lapsiavioliittoihin sekä lasten työperäiseen ja seksuaaliseen ihmiskauppaan liittyviin asioihin (CWIN Nepal 2016.)

Yksi suomalaisista asiantuntijoista neuvoi, että haastattelema pientä paikallista toimijaa, jolla on laaja ymmärrys nepalilaisten lasten tilanteesta, saisin mielenkiintoisen näkökulman opinnäytetyölleni. Moving Mountain Nepal on yksityishenkilön koordinoima projekti, jonka tavoitteena on tarjota jokaiselle lapselle oppimateriaaleja maanjäristyksen jälkeen. Moving Mountain Nepal perustettiin Nepalissa keväällä 2015 tapahtuneiden maanjäristysten jälkeen. Nepalilain ja kansainvälisen yhteisön tarjotessa tukea elintarvikkeiden ja suojien hankkimisessa sekä terveyden ja turvallisuuden takaamisessa, Moving Mountain Nepal avusti vanhempia hankkimaan lapsilleen koulutarvikkeita. (Moving Mountain Nepal 2015.) Monipuolisen aineiston saamiseksi oli tärkeää haastatella kyseistä toimijaa. Kyseisen henkilön haastattelun ansiosta sain syvällisen ymmärryksen nepalilaisen kontekstin monimuotoisuudesta.

Yksi suomalainen asiantuntija ehdotti Transformation Nepalilain edustajan haastattelua. Paikallisen kansalaisjärjestön toiminta vaikutti merkittävältä ja toi monipuolista näkökulmaa aineistoon. Transformation Nepal on vuonna 2008 perustettu kristinuskoon perustuva kansalaisjärjestö. Se työskentelee nepalilaisen yhteisön syrjityimpien ja köyhimpien henkilöiden kuten dalitien, janajatien sekä naisten ja lasten hyväksi. Transformation Nepal on Fida Internationalin yksi Nepalissa toimiva paikallinen kumppanijärjestö. (Transformation Nepal 2016.)

Next Generation Nepal (NGN) oli mainittu useissa internet-lähteissä, jotka käsittelivät ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarista apua Nepalissa keväällä 2015. Erään suomalaisen asiantuntijan ehdottaessa kyseisen järjestön haastattelua, koin oleelliseksi ottaa yhteyttä Next Generation Nepaliin. NGN on yhdysvaltalainen järjestö, jonka tavoite on vähentää lapsikaupan pelkoa Nepalissa ja vahvistaa maatalousyhteisöjen perheitä, jotta lapset voisivat kasvaa turvallisesti perheissään. Next Generation Nepalilain tehtävä on estää lasten ihmiskauppa lastenkoteihin, jotka hyväksikäyttävät lapsia. NGN pyrkii yhdistämään perheistään eroon joutuneita lapsia takaisin perheidensä pariin. (Mission & Vision 2016.)

Haastattelin myös asiantuntijaa Nepalilain seismologisella tutkimuslaitoksella, johon tehdyn vierailun tarkoituksena oli saada lisää tietoa tapahtumista keväällä 2015. Haastattelun yhtey-

dessä huomasin jo, että aineisto ei toisi opinnäytetyölleni merkittävää lisäarvoa. Kuunnellesani haastattelua myöhemmin uudestaan nauhurilta päätin jättää kyseisen haastatteluaineiston pois opinnäytetyöstäni.

On olemassa erilaisia haastattelutyylejä. Valitsin toisen pääaineiston haastatteluita varten teemahaastattelun, koska opinnäytetyön aihe oli itselleni vieras ja uusi. Tarkoitukseni oli hahmottaa moni-ilmeisestä laajasta aiheesta selkeä kokonaisuus. Teemahaastattelussa en käyttänyt tarkkoja kysymyksiä, eivätkä ne edenneet tarkassa järjestyksessä (Eskola & Vastamäki 2015, 27-29). Suunnittelin haastattelun teemat etukäteen ja ne ohjasivat puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelun aihepiirit olivat kaikille haastattelemilleni henkilöille samat (Hirsjärvi & Hurme 2009, 48). Keskustelin kaikkien haastateltavien kanssa suurin piirtein samoista aiheista, koska teemat muodostivat kehikon haastatteluille.

Teemahaastattelun runko, jonka esittelen liitteessä 6, muodostui omien kokemusteni, opintojeni ja teorian pohjalta. Johdin teemahaastattelun teemat osittain OECD/DAC:n evaluointikriteereistä. Evaluointiohjeistus on luotu vahvistamaan humanitaarisen avun arviointia käytännössä (Evaluating humanitarian action using the OECD/DAC criteria 2006). Sphere Handbookin koordinoivia käsittelevät ohjeistukset ohjasivat myös haastatteluteemojen muodostamista. Suoritin lisäksi the Sphere Handbook in Action -internetkurssin, mikä auttoi ohjeistusten syvällistä sisäistämistä ja näin teemojen muodostamista. Teemojen luominen onnistui, kun tuttavasta kohteesta oli jonkinlainen tieto ja ymmärrys. (Eskola & Suoranta 2008, 78).

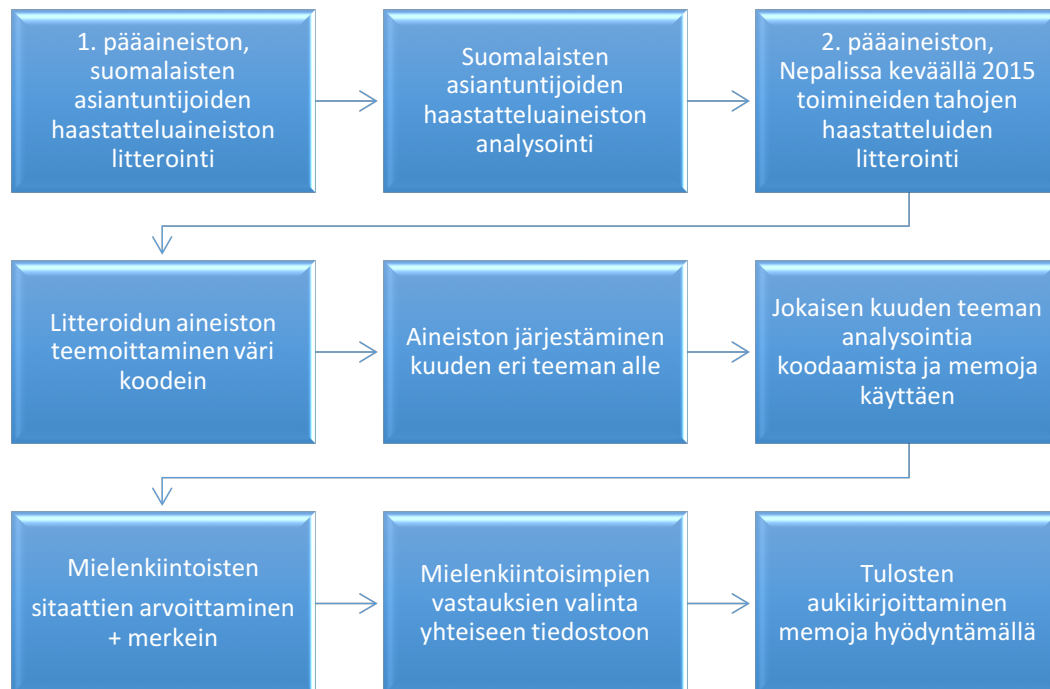
Haastattelut etenivät vuorovaikutuksellisesti ja joustavasti. Suurin osa teemahaastatteluista toteutettiin haastateltavan toimistolla, joten haastattelutilanteet olivat rauhallisia. Käytin haastatteluissa nauhuria haastateltavien luvalla ja selitin käytön tarkoituksen haastateltaville. Nauhuria käyttämällä pystyin keskittymään haastattelutilanteeseen paremmin. Haastattelutilanteessa oli mahdollista tehdä tarkentavia kysymyksiä, kun aika ei kulunut muistiinpanojen kirjoittamiseen. Olin pohtinut valmiiksi tarkentavia kysymyksiä. Haastattelutilanteen lopulla pyysin haastateltavaltaani mahdollisuutta tarkastaa listastani, että olin huomionnut kaikki oleelliset kysymykset. Aloitin teemahaastatteluissa kysymykset yleisellä tasolla ja etenin yksityiskohtaisempiin ja tarkentaviin kysymyksiin kunkin teeman kohdalla (Kananen 2014, 77). Liitteessä 7 on tarkemmat kysymykset. Varasin runsaasti aikaa haastattelutilanteita varten, jotta aiheita olisi mahdollista käsitellä laajasti. Tavoitteenani oli, että en unohtaisi kysyä oleellisia asioita. Varmistin jokaiselta haastateltavalta, että voisin tarvittaessa lähettää tarkentavia kysymyksiä vielä sähköpostitse Suomeen palattuani. Yhtä haastateltavaa tapasin kahdesti Nepalilä matkan aikana, sillä kaikkea oleellista en huomannut ensimmäisessä haastattelutilanteessa kysyä.

5.2 Aineiston analysointi

Käsittelin ensimmäisen pääaineiston, eli kolmen suomalaisen asiantuntijan, haastatteluista saamani aineiston alleviivaamalla tärkeimmät kohdat tekstistä. Lisäsin myös tekstin viereen Word-tekstinkäsittelyohjelman kommenttimerkinnällä omia pohdintojani ja kytkentöjä aikaisempiin tutkimustuloksiin ja teoriaan. Ensimmäisen pääaineiston analysointi eteni sujuvasti, sillä haastatteluista litteroidut pääkohdat olivat suomea. Tekstiä oli myös huomattavasti vähemmän kuin toisesta pääaineistosta saatua litteroitua tekstiä. Ensimmäisen haastatteluaineiston analysointi ei edellyttänyt yhtä syvällistä analysointia, kuin toisen pääaineiston kohdalla.

Kolmen suomalaisen asiantuntijan haastattelujen tulosten pohjalta keräsin toisen pääaineiston haastatteluaineiston, jotka edustavat yhdeksän Nepalissa keväällä 2015 toimineen henkilön haastatteluista. Heistä viisi edustaa paikallisia järjestöjä. Toisen pääaineiston oli tarkoitus auttaa ymmärtämään ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointia Nepalissa keväällä 2015.

Lyhyen Nepal matkani johdosta ei ollut mahdollista analysoida teemahaastattelujen aineistoa sitä mukaa, kun keräsin aineistoa. Analysointi olisi aloitettava heti ensimmäisen aineiston saatua. Seuraavassa teemahaastattelussa olisi mahdollista ottaa huomioon kysymykset, jotka ovat muodostuneet aikaisempien haastatteluiden pohjalta. Tulos on pinnallinen, jos aineisto hankitaan kerralla ilman analyysiä (Kananen 2013, 106.) Seuraava haastattelu oli toteutettava, ennen kuin olin ehtinyt edellistä analysoimaan. Haastattelun jälkeen kuuntelin kuitenkin sen nauhurista tehden muistiinpanoja, valmistautuen seuraavaa haastattelua varten. Merkitsin haastattelutilanteista muistiin havaintoja ja ajatuksia. Nepal-matkan aikana kirjoitin päivittäin päiväkirjaa. Haastattelut litteroin ja analysoin vasta Suomeen päästyäni. Kuviossa 6 esittelen aineiston analysoinnin etenemistä pääpiirteittäin.

Kuvio 6. Aineiston analysoinnin eteneminen.

Haastatteluiden jälkeen opinnäytetyöni aineiston analysoinnin ensimmäinen ja työläin vaihe oli haastatteluaineistojen litterointi eli puhtaaksikirjoittaminen (Eskola & Vastamäki 2015, 42). Se oli hidasta ja tapahtui kuuntelemalla haastatteluaineisto nauhurilta ja kirjoittamalla sanasta sanaan tekstiksi Word-tiedostoina. Lisäsin tekstin joukkoon ajoittain aikakoodin, jotta tarvittaessa oli helpompi löytää tietty kohta ja kuunnella lause uudestaan nauhurista. Litteroin jokaisen haastattelun erilliselle tiedostolle eri fontilla. Eri fonttia käyttämällä oli helppo tunnistaa kukin haastateltava, kun järjestin tekstiä myöhemmin eri järjestykseen.

Puhtaaksikirjoitettuani haastatteluaineistot ja lukiessani tekstejä, päätin jättää kymmenestä haastattelusta yhden paikallisen järjestön edustajan haastattelumateriaalin pois aineiston analysoinnista. Kyseessä oli järjestö, joka ei organisoanut humanitaarista apua suoranaisesti ilman huoltajaa oleville lapsille ja haastattelusta saatu oleellisin aineisto oli toistoa verrattuna muihin haastatteluaineistoihin. Koska haastattelut alkoivat toistaa itseään, oli kyseessä kylläntyminen eli saturaatio. Haastatteluista oli mielestäni riittävästi, eikä niistä löytynyt enää mitään uutta. (Eskola & Vastamäki 2015, 41.) Tutkimukseni onnistumisen kannalta haastatteluaineiston koolla ei olisi merkitystä. Tein päätöksen, että aineistoa on tarpeeksi (Eskola & Suoranta 2008, 61-65).

Hitaan puhtaaksikirjoitusvaiheen jälkeen alkoi haasteellinen aineiston analysointi. Tulkintojen tekeminen litteroidusta tekstiaineistosta vaikutti aluksi haasteelliselta. Litteroitua tekstiä oli yhteensä noin sata sivua. (Eskola & Suoranta 2008, 145.) Metodikirjallisuudessa neuvotaan lukemaan litteroitu teksti useasti. Koin tärkeäksi myös kuunnella haastatteluita lukiessani litteroitua tekstiä varmistaakseni sisällön virheettömyyden. Oikeellisuuden merkitys korostui, koska tein haastattelut vieraalla kielellä.

Analysoin näitä pääaineistoja teoriasidonnaista laadullisten aineistojen analysointitapaa soveltaen tulkiten haastateltavien esittämiä mielipiteitä suhteuttamalla niitä soveltamiini teorioihin ja aikaisempiin humanitaarisen avun organisointia koskeviin tutkimuksiin. Kulttuuritautani ja kokemukseni vaikuttivat siihen, miten ymmärsin tekstiä.

Analysoin Nepalissa keväällä 2015 ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin osallistuneiden tahojen haastatteluaineiston Word-tekstinkäsittelyohjelmalla. Käsitteelin litteroidun aineiston koodaamalla tekstin teemoihin. Analysoidessani aineistoa teemat auttoivat haastatteluaineiston jäsentämistä (Eskola & Suoranta 2008, 87). Omien teemahaastattelukysymysten avulla oli mahdollista teemoittaa aineistoa (Moilanen & Räihä 2015, 61). Teemahaastattelun kysymyksissä oli kuusi teemaa. Käsitteelin litteroidun aineiston systemaattisesti koodaamalla. (Eskola & Vastamäki 2015, 42-43.) Liitteessä 8 on ote yhden haastateltavan litteroidusta haastattelusta. Teksti on käsitelty eri värikoodein, jossa jokainen väri edustaa yhtä teemaa. Tulosteessa värit erottuvat vain, jos on käytetty väritulostinta.

Tämän jälkeen sijoitin vastaukset kuuden eri teeman alle. Poimin jokaisesta litteroidusta haastattelusta samanväriset tekstit samalle tiedostolle. Yhden teeman alla on jokaisen haastateltavan vastaus juuri kyseiseen teemaan. (Eskola & Vastamäki 2015, 43.) Eri haastateltavien tekstin saattoi erottaa toisistaan eri fontin perusteella.

Käsitteelin aineiston teema kerrallaan. Merkitsin tekstinkäsittelyohjelman kommentti -merkinällä tekstin oikeaan reunaan memoja. Kirjoitin memoihin omia tulkintojani ja huomioitani, jotka tulivat mieleeni litteroitua tekstiä lukiessani. Memot koostuivat muun muassa omista pohdinnoista, ideoista, mieleen nousseista kysymyksistä tai teoreettisista kytkennöistä (Rantala 2015, 114). Merkitsin memoihin muistiin teorioita, jotka liittyivät litteroidussa tekstissä käsiteltyihin asioihin. Lisäsin memoihin myös kytkentöjä aikaisempiin tutkimuksiin tai suomalaisten asiantuntijoiden kommentteihin. Seuraavassa vaiheessa merkitsin jokaiseen teemaan koodaamalla tutkimuskysymyksiin parhaiten vastaavat ja mielenkiintoisimmat sisällöt. Tein koodimerkinnät kursivoimalla, lihavoimalla ja alleviivaamalla tekstiä. Näin ollen alkoi muodostua jokaiseen kolmeen tutkimuskysymykseen vastauksia aineistosta. Liitteessä 9 on ote viidennestä teemasta, jossa on jokaisen haastateltavan ajatuksia teemasta humanitaarisen avun

organisointiin liittyvät haasteelliset asiat. Oikealla puolella olevat memot ovat omia muistiinpanojani. Tein tekstiin koodeja lihavoitua, alleviivausta ja kursivointia käyttäen.

Hahmotin laajaa materiaalia käsitekartan avulla. Tein jokaisesta teemasta käsitekartan paperille ja käsitekarttaan merkitsin + merkein mielenkiintoisimmat vastaukset. Vastaukset, jotka olivat todella mielenkiintoisia, merkitsin +++ merkillä, seuraavaksi mielenkiintoisimmat ++ merkillä ja vähiten mielenkiintoisimmat + merkillä. Liitteessä 10 on esimerkkinä käsitekartta, jonka muodostin teemasta, jossa käsitellään humanitaarisen avun organisoinnista opittuja asioita, jotka on huomioitava seuraavassa katastrofissa.

Tämän jälkeen sijoitin käsitekartoista mielenkiintoisimmat vastaukset yhteen tiedostoon. Muodostin näin ollen yhteen tiedostoon jokaisesta käsitekartasta eli jokaisesta teemasta yhteenvedon. Yhteenvedossa oli kolme eri kohtaa, jotka edustivat kolmea eri tutkimuskysymystä. Merkitsin kyseiseen yhteenvetoon kaikkien teemojen antoisimmat vastaukset. Tässä vaiheessa poistin ne, jotka ansaitsivat vain alle kolme + merkkiä. Liitteessä 11 esittelen yhteenvedon, jossa on kolme eri aihetta. Kolme eri aihetta on kooste kuudesta eri käsitekartasta, eli teemasta. Opinnäytetyön tulokset kirjoitin puhtaaksi hyödyntämällä memoja sekä tiedostoa, johon olin koonnut mielenkiintoisimmat vastaukset.

Muodostin haastateltavien mielipiteistä, suomalaisten asiantuntijoiden ajatuksista, omista pohdinnoistani, teoriasta sekä aikaisemmista tutkimustuloksista kokonaisuuden, eli tulokset. Tuloksissa esitellään haastateltavien henkilöiden ajatuksia. Henkilöt on merkitty numeroiduin tunnistetiedoin. Merkitsin tuloksiin haastateltavien tunnistetiedot eri järjestyksessä kuin esittelin heidät.

5.3 Eettisyys ja luotettavuus

Idea opinnäytetyön aiheeksi sain loppukesällä 2015. Maanjäristyksistä oli kulunut jo noin kolme kuukautta. Aiheeseen liittyvää uutisointia oli ryhdyttävä etsimään jälkepäin. Aiheeseen liittyvän taustatiedon kartoittaminen olisi ollut tehokkaampaa, jos opinnäytetyön aihe olisi muodostunut pian katastrofin tapahduttua. Aloitin tiedon etsinnän alkusyksystä 2015. Lähteinä pyrin käyttämään teoksia ja internet-lähteitä, jotka on julkaistu vuonna 2005 tai sen jälkeen. Lähteet ovat näin ollen enimmillään kymmenen vuotta vanhoja.

Opinnäytetyön aiheen rajaaminen oli tarpeellista, sillä humanitaarinen apu on laaja aihe. Oli kuitenkin pysyttävä suunnitellussa aiheessa. Aiheen valittuani ymmärsin, että tähän opinnäytetyöhön liittyy kaksi haastetta. Ensimmäinen haasteellinen asia oli, että opinnäytetyötä tehdessäni tulisin käyttämään hyvin paljon kieltä, joka ei ole äidinkieleni. Teoriakirjallisuuden

tärkeimmät lähteet sekä haastattelutilanteet olivat englanninkielisiä. Toinen haaste oli humanitaarisen avun organisoinnin vieraus itselleni. Haastatteluissa käytetyt teemat tuntuivat laajoilta.

Opinnäytetyötä tehdessäni oli huomioitava monta tutkimuksen tekoon liittyvää eettistä kysymystä. Tutkimuseettisten periaatteiden mukaisesti toimiminen oli minulle tärkeää. Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusetiikka on kulkenut mukana koko tutkimusprosessin ajan. Hyvän tieteellisen käytännön mukaan pyrin osoittamaan johdonmukaisuutta tiedonhankinnassa, tutkimusmenetelmissä ja tutkimustuloksissa. Opinnäytetyössäni tavoitteenani yritin käyttää tiedeyhteisön hyväksymiä tutkimusmenetelmiä ja tiedonhankintamenetelmiä. Tavoitteenani oli täyttää tieteelliselle tutkimukselle asetetut vaatimukset. (Vilkkä 2015, 41-42.)

Opinnäytetyöni oli aiheeltaan itselleni vieras ja uusi. On mahdollista, että alkaessani laatia opinnäytetyötäni en huomionnut kaikkea oleellista. Suurin osa humanitaarista apua käsittelevistä lähteistä oli englanniksi, joten kaikkea en välttämättä täysin sisäistänyt. Vierasta aiheutta tutkiessani koin merkittäväksi suomalaisten asiantuntijoiden ajatukset ja ohjeistukset. He auttoivat uuteen aiheeseen perehtymisessä.

Ensimmäisen pääaineiston haastatteluiden avulla löysin opinnäytetyöni kannalta oleelliset haastateltavat toista pääaineistoa varten. Yhden suomalaisen asiantuntijan kanssa keskustelimme, olisiko pitänyt ottaa myös yksi lapsi haastateltavaksi. Tämän jätin kuitenkin toteuttamatta, sillä lapsen haastattelemisen opinnäytetyötä varten on arvioitava eettisesti tarkkaan. Se olisi myös lisännyt erityisiä käytännön järjestelyjä, esimerkiksi tulkin hankkiminen, haastateltavan lapsen löytäminen, lapselle soveltuvan haastattelutilan järjestäminen. Lisäksi olisi pitänyt punnita, mitä lisäarvoa lapsen haastattelemisen olisi tuonut opinnäytetyölleni. Toisen asiantuntijan kanssa pohdin, olisiko minun pitänyt haastatella orpokodin edustajaa. Asiantuntijan mielestä oli hyvä, etten haastatellut orpokodin edustajaa. Nepalissa on vaikea tietää, minkä orpokodin toiminta on eettisesti hyväksyttävää ja minkä ei. Olisi ollut haasteellista löytää orpokoti, jonka toiminta on arvoiltaan ja periaatteiltaan oikeanlaista.

Tavoitteenani oli antaa riittävästi tietoa opinnäytetyöni luonteesta ja tavoitteesta jokaiselle haastateltavalle. Korostin haastatteluun vastaamisen vapaaehtoisuutta. Käsittelin aineistoja luottamuksellisesti ja käytin analysoinnissa haastateltavista vain koodeja. Haastattelutilanteissa eettiset pohdinnat olivat vahvasti esillä. Jokaista haastattelemaani henkilöä maanjäristys koski jollakin tavalla. Useat haastateltavista olivat itse luonnonkatastrofin uhreja. Haastateltavan koettua jotain vakavaa on haastattelutilanteessa edettävä hienovaraisesti. Kysymys voi aiheuttaa haastateltavalle ahdistusta tai surua katastrofissa koettujen kokemusten noustessa mieleen.

Haastattelukysymyksiä laatiessani yritin välttää haastattelijan yhtä tavallisinta virhettä eli liian johdattelevien kysymysten tekemistä (Mäkinen 2006, 103). Näitä virheitä välttääkseni pyrin mahdollisimman usein etsimään ohjeistusta ohjaavalta opettajaltani, metodikirjallisuudesta sekä ystäviltäni ja perheenjäseniltäni opinnäytetyön eteenpäin viemiseksi. Tein haastattelut vieraalla kielellä, mikä on voinut vaikuttaa haastatteluiden kulkuun. Ainoastaan yksi haastateltavista puhui äidinkielenään englantia.

Minun ja haastateltavan erilaiset kulttuuritaustat vaikuttavat siihen, miten tulkitsemme ympäröivää maailmaa. Tästä syystä minun ja haastateltavan saattoi olla haasteellista ymmärtää toisiamme. (Rastas 2005, 80.) Tutkimuksen teossa pyrin huomioimaan haastateltavien erilaiset maailmankuvat. Koulutustausta ja kulttuuri saattavat vaikuttaa siihen, miten haastateltavat ymmärsivät esittämäni kysymykset. (Mäkinen 2006, 93-103.) Laatiessani teemahaastattelun kysymyksiä oma taustani, kokemukseni ja oletukseni ohjasivat kysymysten asettelua. Kulttuuritausta ja elämäkokemus vaikuttavat haastattelutilanteisiin. Olisin esittänyt tarkentavat kysymykset mahdollisesti eri tavalla, jos minulla olisi ollut esimerkiksi eri kokemustausta tai olisin eri kulttuuria edustava henkilö. Haastateltaessa aivan eri kulttuuritaustasta olevia henkilöitä on suurena vaarana väärinymmärrykset puolin ja toisin (Rastas 2005, 83).

Keräsin toisen pääaineiston minulle vieraasta ympäristöstä. Edukseni voidaan nähdä aikaisempi kokemukseni muutamista kehitysmaista kuten Somaliasta, Etiopiasta, Tansaniasta, Laosista ja Länsirannalta. Hämeen avoimessa ammattikorkeakoulussa suorittamani Development Studies -opinnot, joissa käsiteltiin muun muassa kehitysmaihin liittyviä kehityskysymyksiä, auttoivat opinnäytetyöni teossa. Kehittyvässä maassa toimiessa on huomioitava eri asioita kuin kehittyneissä maissa työskenneltäessä. Tutkimuksessa on ymmärrettävä konteksti, jossa haastattelut toteutetaan. Yhtenä haasteena oli toisen pääaineiston kerääminen lyhyessä ajassa vieraassa kontekstissa.

Tutkimusprosessin edetessä tulkintani ja omat näkemykseni kehittyivät. Raportoinnissa pyrin esittämään tarkkaan opinnäytetyöprosessin, jolloin tutkimukseni luotettavuutta voi tarkastella. (Kiviniemi 2015, 84-85.) Suomalaisen asiantuntijoiden ajatukset auttoivat nepalilaisen kontekstin ymmärtämisessä ja helpottivat kyseenalaistamaan haastatteluiden pohjalta syntyneitä tulkintojani. Haastateltavista suurin osa oli nepalilaisia. Aasialaisessa ja nepalilaisessa kulttuurissa on asioita, jotka ovat erilaisia kuin suomalaisessa kulttuurissa. Suomessa oman toiminnan kriittisellä reflektoinnilla ei ole vaikutusta kouluarvosanaan tai palkkaan, Nepalissa tilanne on hieman toinen. Yksi suomalaisista asiantuntijoista pohti, voiko aasialaisen ja nepalilaisen kulttuurin kasvojen menettämisen pelko vaikuttaa mahdollisesti saatuihin vastauksiin. Asiantuntija kertoi joutuvansa painottamaan paikallisille kumppaneille, että työn kriittinen tarkastelu ei vaikuta tulevan vuoden rahoitukseen. Toinen suomalainen asiantuntija pohti,

vaikuttavatko aasialaisen ja nepalilaisen kulttuurin erityispiirteet siihen, saanko oikeat vastaukset esittämiini kysymyksiin. Hän totesi, että aasialaisessa kulttuurissa on vaikea sanoa ei tai ei ole helppo myöntää, että ei tiedä.

Useat asiat vaikuttivat siihen, minkälaisen vastauksen sain esittämiini kysymyksiin. Hindulaisuus, buddhalaisuus, aasialainen ja nepalilainen kulttuuri sekä kehittyvän maan erityispiirteet vaikuttivat paikallisten toimintaan ja heidän järjestönsä toiminnan arviointiin. Valtasuhteet ovat erilaiset kuin suomalaisessa kulttuurissa. Johtajaa ja hänen sanaansa kunnioitetaan, kritiikkiä ei anneta. Korruptio on yksi kehittyvien maiden haasteita. Nepal sijoittuu sijalle 130 Transparency Internationalin ylläpitämällä listalla, joka kertoo 167 maan korruptioindeksistä. Suomi sijoittuu samalla listalla toiselle sijalle. (Corruption by Country/Territory 2015.)

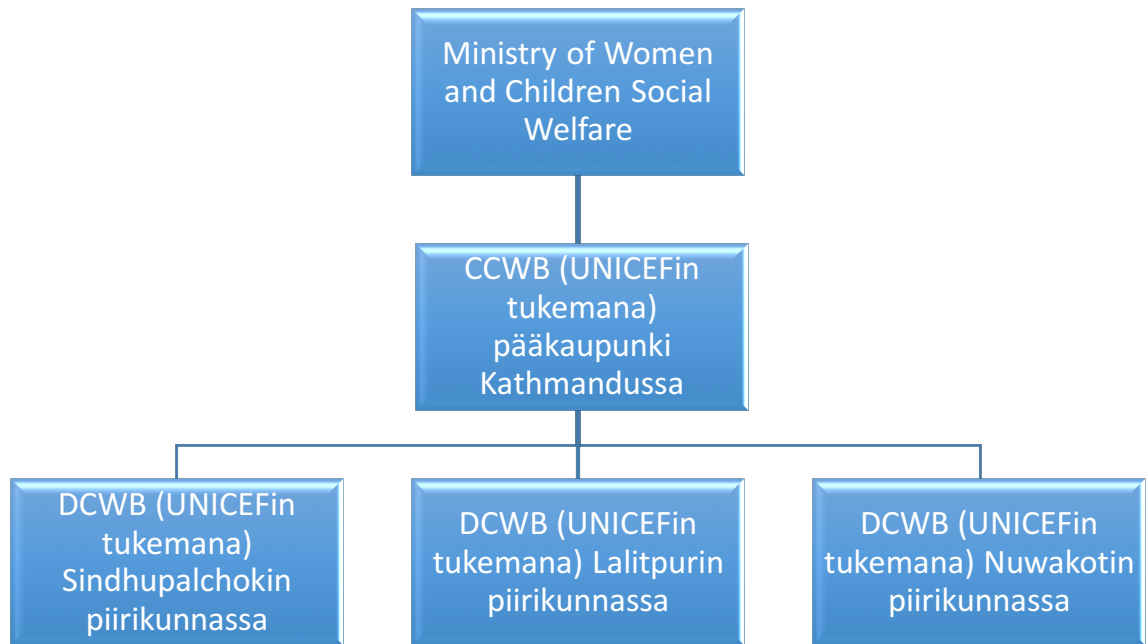
Teoriaa tutkimalla, aikaisempia tutkimustuloksia selvittämällä, aiheeseen liittyvään uutisointiin tutustumalla ja ennen kaikkea suomalaisten asiantuntijoiden ohjeistuksilla teemahaastattelut ja Nepalin matka onnistui. Huolellinen valmistautuminen auttoi haastattelujen onnistumisessa. Haastatteluita varten tutustuminen englanninkielisiin lähteisiin kirjainlyhenteineen osoittautui tarpeelliseksi. Haastattelutilanteissa alaa käsittelevät lyhenteet ja termit tulivat ymmärretyiksi. Humanitarian Response-sivusto ja Sphere Handbook olivat keskeisiä lähteitä, jotka auttoivat humanitaariseen apuun liittyvien sisältöjen ymmärtämisessä. The Sphere Handbook in Action -internetkurssin suorittaminen auttoi humanitaariseen avustustyöhön liittyvien asioiden sisäistämässä. Haastateltavat osasivat englantia, joten saatoin haastatella heitä englanniksi. Tämän lisäksi haastateltavat olivat motivoituneita keskustelemaan aiheesta. Olisi ollut vaikeaa haastatella henkilöä, joka vastaa vain muutamalla lauseella esitettyyn kysymykseen.

6 Tulokset

Opinnäytetyössäni tarkastellaan ainoastaan Protection-klusterin alaisuuteen kuuluvaa Child Protection -alaklusteria, jonka alaisuuteen kuului työryhmä, joka käsitteli ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointia Nepalissa keväällä 2015. Central Child Welfare Board (CCWB) johti Child Protection -alaklusteria UNICEFin teknisen tuen avulla Nepalissa keväällä 2015.

Nepalin hallituksen tukena hätäavun järjestämisessä olivat YK-järjestöt. Nepalissa oli arviolta yli 200 hätäapua antanutta järjestöä. Moni nepalilainen kansalaisjärjestö osallistui myös avustustyöhön. Nepal on jakaantunut 75 piirikuntaan. Maanjäristys aiheutti vahinkoa 30 piirikunnassa ja niistä 14 koki huomattavaa tuhoa maanjäristyksestä. Humanitaarista apua organisoitiin klusterilähestymistavan avulla 14:ssä eniten kärsineessä piirikunnassa. Nepalissa keväällä 2015 Protection-klusterin alaisuuteen kuuluvassa Child Protection-alaklusterissa oli ilman

huoltajaa oleville ja vanhemmista erossa oleville lapsille työryhmä. Child Protection-klusterin johtava taho oli Central Child Welfare Board (CCWB), joka kuului Ministry of Women and Children Social Welfare -ministeriön alaisuuteen. Kuviossa 7 esitellään Child Protection johtava taho CCWB ja sen alaisuuteen kuuluva District Child Welfare Board (DCWB), joka on jokaisessa Nepalin 75 piirikunnassa. Kuviossa on esimerkkinä vain kolme piirikuntaa.

Kuvio 7. Child Protection-alaklusterin johtava taho CCWB.

Kansallisella tasolla CCWB johti humanitaarisen avustustyön organisointia ilman huoltajaa oleville lapsille UNICEFin tukemana Kathmandusta käsin. CCWB:n alaisuuteen kuului alueellisilla tasoilla jokaisessa piirikunnassa toimiva oma District Child Welfare Board (DCWB). Piirikunnissa DCWB:n tehtävänä oli johtaa humanitaarisen avun organisointia ilman huoltajaa oleville lapsille. Piirikunnissa DCWB osoitti avustusjärjestöille, vapaaehtoisille, viranomaisille ja muille toimijoille kylät ja alueet piirikunnan sisällä. DCWB:n tehtävänä oli huolehtia, että apu jakaantui tasaisesti piirikunnassa.

6.1 Avustustyön organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa

Mitä useampi toimija humanitaarisen avun kentällä on, sitä tärkeämpää avustustyön organisointi on (Leisma 2009). Useat järjestöt toimivat ilman huoltajaa olevien lasten auttamiseksi Nepalissa keväällä 2015. Teemahaastattelussa jokainen haastateltava mainitsi, että avustustyöntekijöitä oli paljon, mikä vaikeutti humanitaarisen avun organisointia. Toimiva yhteistyö

eri toimijoiden välillä on tärkeää. Humanitaarisen avun tulee olla hyvin organisoitua. Yksi haastateltavista totesi, ettei humanitaarinen avustustyö ollut systemaattista ja organisoitua Nepalissa keväällä 2015. Yhteistyökuvioiden sekä informaatiokanavien ollessa toimivia on valtion helpompi alusta asti organisoida toimintaa. Valtiolla on vastuu humanitaarisen avun organisoinnista. CCWB johti UNICEFin tuella Nepalissa keväällä 2015 ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointia.

Humanitaarisen avun organisointi ilman huoltajaa oleville lapsille nähtiin useammassa haastattelussa haasteelliseksi, sillä kaikki järjestöt eivät tavallisesti toimineet kyseisissä tehtävissä. Ne toimivat kehitysyhteistyötehtävissä, joten humanitaarinen avustustyö katastrofitilanteessa oli uutta. Nepalissa on usein tulvia ja maanvyörymiä sekä tulipaloja kuivana kautena. Maanjäristyksiä vastaavaa mittavaa tuhoa aiheuttanut katastrofia ei ole ollut monen järjestöjen toimintakautena. Usealla järjestön edustajalla oli kokemusta kymmenen vuotta kestäneestä sisällissodasta. Järjestöjen toiminta oli enemmän pitkäikäisen toimintaa kuin akuuttia nopeasti toteutettavaa katastrofityötä. Tilanne, jossa oli toimittava nopeasti, tuo aivan erilaiset lähtökohdat järjestön toiminnalle. Myös Fida Internationalin työntekijä Terhi Teiskonlahti huomautti, että katastrofitilanteessa järjestön toiminta muuttuu oleellisesti. Katastrofitilanteessa järjestöjen on reagoitava nopeasti ympärillä tapahtuviin asioihin, sillä aikaa suunnitteluun on vähän. Tavallisesti kehitysyhteistyössä toimivat järjestöt joutuivat muuttamaan toimintatapaansa katastrofitilanteessa.

Yksi järjestön edustaja kertoi heidän toimineen hyvin suunnitelmallisesti. He toimivat valtion ohjeistusten mukaan ja pohtivat tarkasti jokaisen vaiheen toiminnassaan. Avustustyön organisointi oli toisilla järjestöillä hyvin suunnitelmallista, toisilla ei. Lapin yliopiston tutkija Enni Mikkonen totesi, että humanitaarisen avun kentällä tarvitaan varmasti monenlaisia toimijoita. Tarvitaan niitä, jotka ovat mukana hallituksen organisoimassa toiminnassa, ja niitä, jotka toimivat itsenäisesti. Humanitaarisen avun kokonaisuuden kannalta tämä on ehkä hyvä asia. Mikkonen seurasi Suomesta käsin lasten tilannetta Nepalissa paikallisten kumppaneiden avulla. Hän totesi, että Maya Nepalilaiset kaltaiset itsenäisesti toimivat pienet järjestöt pystyvät nopeammin aloittamaan toimintansa avustustyön kentällä. Hallituksen organisoimassa toiminnassa mukana olevat järjestöt toimivat hitaammin. Klusterilähestymistavan huonona puolena on se, että se saattaa lisätä byrokratian tasoja ja hidastuttaa humanitaarisen avun toimeenpanoa. (Humanitaarinen apu 2012). Maya Nepalilaiset työntekijät ja vapaaehtoiset olivat heti seuraavana päivänä lähdössä maanjäristyksen tuhoamille alueille avustustarvikkeiden jakoa varten. Myös monet muut pienet paikalliset järjestöt pystyivät aloittamaan avustustoimintansa välittömästi, kun suuremmilla järjestöillä kesti päiviä, ennen kuin ne kykenivät käynnistämään toimintansa tuhoalueilla. (Mikkonen E. 2015.) Yksi haastateltavista toimi heti katastrofin tapahtuttua nopeasti ja omatoimisesti.

“At first we worked independently. We were very hurry to provide support to the child victims. We didn’t have any planning. We worked with heart, not with plan, not with brain! In that time our work save the lives. If we were sitting for plan for several days, there might be another problem!” (H2) Olen esittänyt sitaatin suomennoksen liitteessä 12 sitaattina 1.

Avustustyö ei välttämättä ole tehokasta ja koordinoitua, jos katastrofin tapahduttua reagoidaan välittömästi. Resurssit eivät riitä tasapuolisesti kaikille avun tarvitsijoille, jos toiminta on hätäisesti toteutettua. Avustustyön ollessa tarkasti organisoitua, toiminnasta tulee tehokasta. On mahdollista toimia niin, että apu jakautuu tasapuolisesti kaikille avun tarvitsijoille. Organisoitaessa toimintaa vältytään paremmin siltä, etteivät jotkut yhteisöt jää ilman apua. Näin pystytään myös paremmin varmistamaan, että apu on puolueetonta. Hallituksella on vastuu humanitaarisen avun organisoinnista. Hallituksen tukeminen nähtiin tärkeänä. Hallituksen antamia ohjeistuksia pyrittiin kunnioittamaan ja ohjeistukset edesauttoivat yhtenäistämään eri toimijoiden työskentelytapaa.

Nepalissa keväällä 2015 ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin osallistuneet eri toimijat tekivät yhteistyötä keskenään. Poliisi ja armeija nähtiin vahvoina toimijoina ja heidän kanssaan tehtiin yhteistyötä. Poliisi otti yhteyttä järjestöihin, kun he löysivät ilman huoltajaa olevan lapsen Intian vastaisella rajalla. Nepalissa pelättiin ihmiskaupan lisääntyvän. Useat haastateltavat kertoivat ihmiskauppioiden hyödyntävän katastrofitilannetta. Ihmiskauppiat kertoivat lasten vanhemmille vievänsä lapset turvalliseen paikkaan. He lupasivat järjestää lapsille opiskelumahdollisuuden. Nepalilaiset arvostavat koulutusta ja tietävät tämän tuovan lapsilleen enemmän mahdollisuuksia tulevaisuudessa. Vanhemmat halusivat turvata lasten elämän lähettämällä heidät pois maanjäristysten tuhoamilta alueilta. Kansalaisyhteisöjä ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälisen yleissopimuksen eli KP-sopimuksen artiklassa 4 todetaan, että edes kansallisessa hätätilassa ei sallita mitään rajoituksia ihmisoikeusartikklaan. Tämä pitää sisällään ehdottomia oikeuksia, joita ovat epäinhimillisen kohtelun ja kidutuksen kiellot, oikeus elämään ja kaikenlaisen orjuuttamisen kuten pakkoprostitiution ja ihmiskaupan kieltö. (Hannikainen 2014, 127-128.)

Ihmiskauppiat kuljettivat lapsia pääkaupunkiin Kathmanduun tai pois maasta. Tästä syystä hallitus asetti rajavartiointin. Neljä haastateltavaa mainitsi tukevansa hallitusta tässä asiassa. Ilman huoltajaa olevien lasten liikkumista tarkkailtiin myös maan sisällä. Hallitus määräsi, etteivät lapset voisi kulkea Nepalissa piirikunnasta toiseen ilman laillista huoltajaa (Nepal earthquake: travel restrictions imposed to prevent child trafficking 2015).

Mooren, Engin ja Danielin (2003) tutkimuksessa todetaan, että humanitaarisen avustustyön onnistuminen riippuu hyvin pitkälti eri organisaatioiden kyvystä toimia yhdessä. Yhteistyöllä

voidaan tarkoittaa tiedon jakamista tai yhteisten operaatioiden ja hankkeiden yhteensovittamista tai esimerkiksi resurssien jakamista. (Mt., 316-317.) YK:n Klusterilähestymistavan yksi keskeisimpiä tarkoituksia on eri toimijoiden välisen yhteistyön vahvistaminen samalla tehtävänäalueella. Klusteritapaamisilla on mahdollista organisoida avustustyötä niin, että apu ja kaantuisi tasaisemmin avuntarvitsijoille. Yhteistyö klusterissa on merkittävää, jotta osa avun tarvitsijoista ei jäisi ilman apua ja samalla välttyttiin päällekkäisyyksiltä.

“Ones I came to know that 15 doctors went to the one community. 15 doctors went to the one community, they wondered how can they reach out to next community, next side of the mountain, to next village, this happened. It is necessary to communicate with government when coming from another country” (H9) Olen esittänyt sitaatin suomennoksen liitteessä 12 sitaattina 2.

Nepalin luonto ja ilmasto ovat hyvin haasteellisia. Vuoristoisilla alueilla on hyvin vaikea kulkea ilman paikallista opasta. Toimivien kulkuyhteyksien haasteet kasvoivat entisestään maanjäristysten yhteydessä. Kaksi haastateltavista kertoi, että joihinkin kyliin pääsi vain helikopterilla. Nepalissa oli kyliä, joissa humanitaariset avustusjoukot eivät tavoittaneet ilman huoltajaa olevia lapsia tai tavoittivat heidät vasta pitkän ajan kuluttua.

Humanitaarisen avun organisoinnissa on otettava huomioon monta eri asiaa. Nepalissa on noin 120 uskonnollista, kielellistä ja etnistä vähemmistöä (Nepal 2015). Muutama haastateltavista nosti huolestuneena esiin kastijärjestelmän huonot puolet. Hierarkisessa järjestelmässä ylempään kastiin kuuluvat henkilöt ovat useimmiten koulutettuja ja he työskentelevät korkeammissa virkatehtävissä. Alempaan kastiin kuuluvat henkilöt eivät ole koulutettuja eivätkä he useimmiten osaa englantia. Alempaan kastiin kuuluvien henkilöiden on haasteellista tehdä yhteistyötä kansainvälisten toimijoiden kanssa. On mahdollista, että paikallinen ylempään kastiin kuuluva avustustyöntekijä toimii puolueellisesti järjestämällä apua omaan kylään omaan kastiin kuuluville sukulaisilleen. Code of Conduct -periaatteiden kohta 2 ohjeistaa, että apua annetaan riippumatta rodusta, uskonnosta tai kansallisuudesta ilman minkäänlaista syrjintää. Humanitaarinen apu perustuu tarpeeseen. (Code of Conduct 1994, 3.) Ilman huoltajaa oleva lapsi on erittäin haavoittuvainen. Lapsen tilanteeseen vaikuttaa oleellisesti myös hänen etninen taustansa. Ilman huoltajaa olevan lapsen ollessa etniseltä taustaltaan kastiton on hänen tilanteensa vaikea.

Rodonin, Serranon ja Giménezin (2011) tekemässä tutkimuksessa todetaan, että humanitaarisen avun toimijoiden kyvystä toimia kulttuurisensitiivisesti riippuu myös humanitaarisen avun tehokkuus. Humanitaarisen avun toimijoiden olisi toiminnassaan oltava sensitiivisiä paikallisen väestön kulttuuria kohtaan. Kulttuurilliset ulottuvuudet, käyttäytymisen normit ja valtasuhteet ovat osoittautuneet merkityksellisiksi humanitaarisen avun operaatioissa. (Mt., 375.)

Kolme haastateltavista kertoi paikallisten sosiaalityöntekijöiden palkkaamisesta. Sosiaalityöntekijät kartoittivat ilman huoltajaa olevat lapset kylissä ja yhteisöissä. He edustivat eri etnisiä taustoja ja ymmärsivät paikallisen kielen ja kulttuurin, mikä helpotti heidän työtään. Sphere Handbook ohjeistaa osallistamaan paikallisen väestön mukaan humanitaariseen avustustyöhön. Myös Code of Conduct -periaatteiden kohta 6 ohjeistaa, että paikallisten avustustyöntekijöiden palkkaaminen avustustyöhön on tärkeää. (Code of Conduct 1994, 4).

6.2 Organisointiin vaikuttavat tekijät Nepalin maanjäristysten avustustyössä

Paikalliset toimijat ovat parhaita tunnistamaan hätää kärsivien tarpeet ja kontekstin, jossa työskennellään. He ymmärtävät kielen ja kulttuurin. Vaikka riskinä on, että paikallinen avustustyöntekijä voi toimia puolueellisesti ja auttaa ensisijaisesti omaan kastiin kuuluvia henkilöitä, on silti tärkeää, että kansainväliset toimijat tekevät yhteistyötä paikallisten kanssa.

“I can’t imagine, even I am Nepali, I live here, but I can’t imagine what kind of difficulties they have in remote areas. So foreigner can’t imagine.” (H9) Olen esittänyt sitaatin suomenoksen liitteessä 12 sitaattina 3.

Nepal on kulttuurisesti hyvin monimuotoinen maa. Eri Nepalin alueilla asuvat nepalilaiset elävät hyvin eri tavalla. On kuitenkin selvää, että nepalilainen avustustyöntekijä ymmärtää paremmin Nepalin syrjäisillä vuoristoalueilla asuvien nepalilaisten tarpeen kuin kansainväliset toimijat. Humanitaarista apua organisoidessa on ymmärrettävä konteksti, missä työskennellään. Kehittyvässä maassa avun organisointiin vaikuttavat erilaiset asiat kuin kehittyneessä maassa. Katastrofin sattuessa ei ole aikaa perehtyä valtion struktuuriin, historiaan, politiikkaan tai sosiaalisiin rakenteisiin. Kontekstin ymmärtäminen on tärkeää, kun työskennellään missä tahansa katastrofialueella. Tämä oli oleellista myös Nepalissa keväällä 2015 organisoitaessa humanitaarista apua ilman huoltajaa oleville lapsille. On ymmärrettävä, minkälainen tilanne lapsilla oli Nepalissa jo ennen katastrofia.

Yhteistyö kansainvälisten ja paikallisten toimijoiden välillä on välttämätöntä avun organisoimiseksi. Nepalissa kehitysyhteistyötä tekevien kansainvälisten organisaatioiden on tehtävä yhteistyötä paikallisen järjestön kanssa. Kansainvälisillä järjestöillä, jotka jo toimivat Nepalissa, oli näin ollen jo yhteistyökanava paikallisen järjestön kanssa. Fida Internationalin Nepalissa työskentelevän Terhi Teiskonlahden lisäksi asian nosti esille myös moni paikallinen haastateltava. Teiskonlahti selventää myös saaneensa paikallisilta kumppaneilta oleellista tietoa katastrofitilanteen ollessa aktiivinen. Apua on näin ollen helpompi organisoida, kun tiedetään avun tarvitsijat ja millaista apua tarvitaan. Tiedon jakamisessa tarvitaan toimiva yhteistyö eri toimijoiden välillä.

YK:n Child Protection klusteri kokosi eri toimijoita yhteen. Klusteritapaamisia järjestettiin katastrofin tapahduttua kaksi kertaa viikossa, myöhemmin kerran viikossa ja ajan edetessä harvemmin. Vastuu Child Protection klusterin toiminnan johtamisesta ja organisoinnista oli Central Child Welfare Board:lla. UNICEF tuki Central Child Welfare Boardia humanitaarisen avun organisoinnissa ilman huoltajaa oleville lapsille muun muassa kokousten järjestämisessä ja teknisellä tuella. Klusteritapaamisiin osallistui CCWB:n ja UNICEFIN lisäksi kansainvälisten ja paikallisten järjestöjen edustajia, rahoittajia ja muita merkittäviä tahoja, jotka toimivat ilman huoltajaa olevien ja vanhemmista eroon joutuneiden lasten auttamiseksi. Toisen pääaineiston haastatteluista kävi ilmi, että kaikkia oleellisia toimijoita ei kutsuttu klusteritapaamisiin.

“We were really frustrated with that. In that Cluster system, Government were there, UN agencies were there, INGOs were there. But no Nepali NGOs! Nepal civil society were not the part of that Cluster system! Disaster responding system around world were here. We tried to find where the meeting are. And we went ourselves. Very strongly we asked these people to invite Nepal Civil Society. We push for that.” (H4) Olen esittänyt sitaatin suomennoksen liitteessä 12 sitaattina 4.

Klusteritapaamiset koettiin merkittävänä yhteistyömuotoina, joissa jaettiin tietoa eri tahojen välillä. Klusteritapaamisten tarkoituksena on koota yhteen kaikki samalla temaattisella alueella toimivat oleelliset tahot. Nepalissa keväällä 2015 joitakin merkittäviä ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avustustyön parissa toimivia järjestöjä ei kutsuttu klusteritapaamisiin. Tämä asia koettiin loukkaavana niiden paikallisten tahojen näkökulmasta, jotka tekivät oleellista avustustyötä erityisesti ilman huoltajaa olevien lasten hyväksi. Neljän haastattavan kokemus oli, että nepalilaisten järjestöjen edustajia ei nähty tasavertaisina toimijoina kansainvälisten toimijoiden rinnalla. Code of Conduct -periaatteiden kymmenes kohta ohjeistaa kunnioittamaan katastrofin uhreja ja näkemään heidät yhteistyökumppaneina humanitaarisen avun toiminnassa (Code of Conduct 5). On mahdotonta rakentaa toimivaa yhteistyötä, jos relevantteja toimijoita ei kutsuta mukaan yhteisiin tapaamisiin. Lisäksi haastatteluissa kävi ilmi, että aina ei varmistettu, että kaikki osapuolet ymmärsivät, mitä yhteisissä tapaamisissa puhuttiin.

“Schools are collapsed. We provide the space to gather the children. We decide that. And we build that place. That is called Child Friendly Spaces. But we didn’t know that in our work. We just made that, because we thought that it is good to have some place for children to come together. They discuss, they play, they learn. There is kind of healing part for them. Also they can learn. We heard that UNICEF and INGOs and international channel talking about that TLC. We started to look from Google that TLC and TLC is called temporary learning centre. We understand it. That is very interesting. We didn’t know the name and we

provided that what is called TLC!” (H2) Olen esittänyt sitaatin suomennoksen liitteessä 12 sitaattina 5.

Sphere Handbook ohjeistaa, että kaikkien osapuolten on ymmärrettävä kokouksissa käytettävä kieli. Tarvittaessa on hankittava tulkki, jotta voidaan varmistaa kaikkien työskentelevän saman päämäärän eteen. (Sphere Handbook 2011). Toimiva kommunikointi takaa hyvän yhteistyön. Kansainväliset avustustyöntekijät voivat hyötyä paikallisten tahojen osaamisesta ja paikalliset tahot kansainvälisten toimijoiden kokemuksista ja resursseista.

Hallituksella on vastuu humanitaarisen avun organisoinnista ilman huoltajaa oleville lapsille. Mitä paremmin hallitus tunsi järjestön toiminnan entuudestaan, sen paremmin yhteistyö sujui katastrofitilanteessa. Yksi haastateltava mainitsi, että hallituksella oli vaikeuksia luottaa järjestöjen toimintaan. Avustustyön organisointi eri toimijoiden välillä on haasteellista, jos heidän välillään ei ole luottamusta. Seyboltin (2009) mukaan luottamus eri organisaatioiden välillä on tärkeää. Tiedon jakamisen ja yhteistyön vuoksi eri organisaatioiden välille tarvitaan luottamusta humanitaarisen avun tehtävissä. Monissa humanitaarisen avun tehtävissä organisaatiot ovat riippuvaisia toinen toisistaan. (Mt., 1046.)

Haastatteluissa mainittiin erilaisten työskentelytapojen aiheuttaneen haasteita humanitaarisen avun organisointiin. Kansainväliset toimijat herättivät ristiriitaisia ajatuksia. Toisaalta paikalliset toimijat tarvitsivat ulkopuolista apua ja olivat riippuvaisia kansainvälisistä toimijoista maan oman kapasiteetin ollessa puutteellinen. Toisaalta haastatteluissa mainittiin, että yhteistyötä tehdessä kansainväliset toimijat hyötyivät paikallisten osaamisesta ja heidän resursseistaan. Avustustyön organisointi mahdollistui välittömästi, koska työntekijät olivat itse paikalla katastrofin tapahtuessa.

Humanitaarisen avun organisointiin vaikutti jälkijärjestyksen suuri määrä. Yksi haastateltavista kertoi järjestön toiminnan suunnittelun olleen haasteellisia. Heidän toimistonsa sijaisi rakennuksen ylimmässä kerroksessa. Aina jälkijärjestyksen aikaan heidän oli juostava pois rakennuksesta. Jälkijärjestyksen suuri määrä aiheutti toiminnan organisointiin useita katkoksia. Jälkijärjestykset aiheuttivat pelkoa ja huolta omaisten voinnista. On haasteellista toimia itse auttajana, kun oma perhe tarvitsee apua.

Haastatteluissa tuli esiin, että kansainvälisten toimijoiden myötä psykososiaalisen tuen tärkeydestä alettiin keskustella Nepalissa enemmän. Psykososiaalinen tuki nähtiin tärkeänä ilman huoltajaa oleville lapsille sekä heidän auttajilleen. Useat haastateltavat mainitsivat kansainvälisten toimijoiden tuoneen psykososiaalisen tuen tärkeyden yleiseen keskusteluun ja tämä koettiin positiivisena asiana Nepalissa. Sphere Handbookin Core Standard 6. ohjeistaa psykososiaalisen tuen tärkeydestä humanitaarisen avun työntekijöille. (Sphere Handbook

2011, 71.) Psykososiaalista tukea tarjottiin Nepalissa sekä työntekijöille että ilman huoltajaa oleville lapsille. Haastatteluissa toivottiin, että tulevaisuudessa psykososiaalista tukea nostettaisiin enemmän esille. Inter-agency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children -käsikirjan (2004) mukaan psykososiaalisen tuen takaaminen ilman huoltajaa oleville lapsille on kuntouttavaa. Lapsen hyvinvoinnille on parasta päästä mahdollisimman nopeasti takaisin vanhempiensa hoivaan. Perheenyhdistämisen estyessä lapselle on järjestettävä mahdollisuus paikallisen yhteisön tukeen. Lapsen lähipiirissä oleville aikuisille, kuten opettajille, olisi tarjottava psykososiaalisen tuen koulutusta. (Mt., 50.) Yksi haastateltava toivoi, että tulevaisuudessa psykososiaalinen ensiapu otettaisiin enemmän esille haasteellisissa katastrofitilanteissa.

6.3 Katastrofin toistuessa huomioitavat asiat

Varautuminen katastrofiin oli keskeisimpiä asioita, joita maanjäristyksistä opittiin. Yksi haastateltava mainitsi, että viimeiset 20-25 vuotta Nepalissa oli puhuttu maanjäristyksen todennäköisyydestä alueella. Tästä huolimatta varautumisesta ei huolehdittu. Erityisesti lasten perehdyttäminen katastrofitilanteissa toimimiseen oli puutteellista. Haastatteluissa selvisi, että osa lapsista oli maanjäristysten alkaessa juossut sisälle taloihin pöytien alle hautautuen päälle sortuvien seinien ja katon alle. Turvallisin paikka oli avoin tila ulkona. Lapsille olisi kerrottava todennäköisistä vaaroista, jos he joutuisivat eroon vanhemmistaan. Koulutus nähtiin kaikin puolin merkittävänä asiana varautumisessa.

Yksi haastateltava toivoi varautumissuunnitelman sisällyttämistä jokaiseen projektisuunnitelmaan mahdollisen katastrofin varalle. Näin järjestöt, jotka toteuttavat kehitysyhteistyötä pitkällä aikavälillä, pystyisivät vaihtamaan toimintaansa nopeasti toteutettavaan katastrofityöhön. Tiedonjako ja sen kehittäminen nähtiin keskeisimpinä asioina, joita nostettiin esille. Järjestöjen sisäisen tiedonkulun lisäksi on kehitettävä myös järjestöjen välistä tiedonkulkua. Klusteritapaamiset vahvistavat järjestöjen välistä yhteistyötä. On tärkeää, että kaikki oleelliset paikalliset järjestöt pääsevät mukaan humanitaarisen avun suunnitteluun. Varautumisen kannalta olisi hyvä, jos jokainen järjestö tietäisi valmiiksi, mitä klusteria heidän toimintansa edustaa. Paikallisten järjestöjen vahvan läsnäolon ansiosta saadaan paikallisten toimijoiden asiantuntijuus esille.

Haastatteluissa todettiin, että maantieteellisesti humanitaarinen apu jakaantui melko tasaisesti ilman huoltajaa oleville lapsille Nepalissa keväällä 2015. Nepalin hallituksen rooli oli tässä asiassa onnistunut. Kathmandusta käsin eri toimijoiden välillä jaettiin tehtävät ja vastuut alueellisesti piirikunnissa. Piirikunnissa hallituksen alueellinen edustus osoitti järjestöille vielä yhteisöt tai kylät, joissa heidän kuuluisi toimia. Haastatteluissa ilmeni, että klustereiden

välisiä yhteistyötä pitäisi parantaa. Klusteritapaamisiin kokoontuvat samaan teemaan kuuluvat tahot. On kuitenkin tärkeää, että lasten suojelun parissa työskentelevät toimijat tekevät yhteistyötä myös niiden tahojen kanssa, jotka toimivat esimerkiksi vesi, sanitaatio ja hygienia-klusterissa tai ravitsemus-klusterissa. Vaikka toiminta on jaettu teemoihin, on tiedonkulku ja yhteistyö eri teema-alueiden välillä tärkeää. Ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointi kuuluu suojelu-klusterin alaisuudessa toimivaan lasten suojelu-klusteriin. Organisoitaessa humanitaarista apua ilman huoltajaa oleville lapsille, voi olla tärkeää tehdä yhteistyötä esimerkiksi ravitsemus-klusterin kanssa.

Klusterin avulla vältytään aukoilta ja päällekkäisyyksiltä myös normaalioloissa kehitysyhteistyötä toteutettaessa. Jahren ja Jensenin (2010) artikkelin mukaan pääpaino klusterijärjestelmässä on tähän mennessä ollut organisoinnin tehostaminen niiden organisaatioiden välillä, jotka toimivat samanlaisissa tehtävissä katastrofitilanteissa. Tätä kutsutaan horisontaaliseksi koordinoinniksi. Toistaiseksi klusterit ovat keskittyneet vähemmän vertikaaliseen koordinointiin. Maantieteellisesti alue on saatettu jakaa klusterissa, mutta yhteistyötä ei ole riittävästi eri klustereiden välillä. (Mt., 665-667.)

Amydeen ja Fawcettin (2013) tutkimuksessa todetaan, että humanitaarisen avun kehittämiseen tarvitaan päättäjien kykyä lähestyä humanitaarisen avun suunnittelua ja toteuttamista kokonaisvaltaisemmin päätöksenteossa. Selkeät tavoitteet, haasteiden tunnistaminen, kyky kompromisseihin sekä yhteistyö eri toimijoiden välillä tiedonkeruussa ja tiedon jakamisessa ovat tärkeitä humanitaarisessa avussa. Nämä ovat tärkeitä humanitaarisen avun läpinäkyvyyden, yhteistyön ja koordinaation kehittämässä. (Mt., 683.) Nepalilain selkeät suunnitelmat ja tavoitteelliset toiminnat takasivat humanitaarisen avun tehokkaan organisoinnin ilman huoltajaa oleville lapsille seuraavassa mahdollisessa katastrofitilanteessa. Nepalissa humanitaarisen avun organisoinnin kehittämässä on tärkeää luoda toimiva yhteistyöverkosto eri toimijoiden välille.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön yksi keskeinen johtopäätös on yhteistyön tärkeys ja tiedonkulku eri toimijoiden välillä. Avustuskentällä on erilaisia toimijoita kuten paikalliset järjestöt, kansainväliset järjestöt sekä valtion edustajat. Näihin kuuluu myös poliisin tai armeijan edustajat. Toimijoina voi olla yksityishenkilöitä, uskonnollisia yhteisöjä, vapaaehtoisuuteen perustuvia toimijoita, eri rahoittajatahoja ja monia muita. Toimiva yhteistyö on mahdollista vain, jos osapuolet kunnioittavat ja luottavat toisiinsa ja tiedonvälitys eri toimijoiden välillä toimii. Nepalilaiset toimijat olisivat toivoneet voivansa osallistua enemmän lapsille toimitettavan humanitaarisen avun organisointiin. Merkittäväksi yhteistyön kannalta nähtiin klusterilähestymistapa, jota toivottiin edelleen kehitettävän. Klusteritoiminnassa eri toimijoiden välinen viestintä

olisi tehokkaampaa ja yhteistyö mahdollistuisi. Paikallisten osallistaminen on välttämätöntä katastrofitilanteissa. Klusteritoiminnan ollessa tuttua jo ennen katastrofia, olisi paikallisten toimijoiden osallistuminen sujuvampaa katastrofitilanteessa.

Toinen keskeinen johtopäätös on kontekstin ymmärtäminen paikallisten avulla. Katastrofitilanteessa on huomioitava, missä työskennellään. Katastrofi vaikuttaa eri tavalla eri ihmisiin. Keväällä 2015 Nepalissa kuten monessa muussakin katastrofitilanteessa haavoittuvimpia olivat köyhät, etnisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt, vammaiset, naiset ja lapset. Nepalin yhteiskuntaa haavoittaa myös kastijärjestelmä, joka virallisesti on lakkautettu, mutta käytännössä on vielä olemassa. Kulttuuriset lähtökohdat ja lasten asema nepalilaisessa yhteiskunnassa on otettava huomioon organisoitaessa humanitaarista apua ilman huoltajaa oleville lapsille. Paikalliset toimijat ovat parhaita ymmärtämään avuntarvitsijoiden tarve. Katastrofitilanteessa kansainvälisten toimijoiden on mahdotonta perehtyä lyhyessä ajassa katastrofialueen historiaan, talouteen, politiikkaan, sosiaalisiin rakenteisiin ja muihin asioihin, jotka vaikuttavat kontekstiin, jossa työskennellään. Humanitaarisessa avussa avunsaaja nähdään enemmän aktiivisena toimijana kuin avun passiivisena vastaanottajana. Humanitaarista avustustyötä käsittelevät lähteet toteavat paikallisten avustustyöntekijöiden tietävän parhaiten, millä tavalla apu saadaan tehokkaasti toimitettua ja ketkä sitä eniten tarvitsevat. Paikallisten osallistamisesta on puhuttu paljon kehitysyhteistyön kentällä ja asian tärkeys nostetaan esiin myös Sphere Handbookissa. Johtajuutta käsittelevässä kirjallisuudessa painotetaan kentällä toimivien työntekijöiden osallistamista. Myös Nepalissa keväällä 2015 tapahtuneiden maanjäristysten yhteydessä todettiin, että paikalliset toimijat tuntevat parhaiten paikallisten avun tarpeen. Ulkopuolisten auttajien tärkein tehtävä on toimia paikallisten tukena. On tärkeää osallistaa paikalliset avustustyöntekijät ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin. Myös Suomen humanitaarisen avun linjauksessa todetaan, että klustereiden on hyödynnettävä paikallista osaamista ja toimittava yhteistyössä apua vastaanottavan valtion kanssa. (Humanitaarisen avun linjaus 2012)

Kolmas keskeinen johtopäätös on varautumisen vahvistamisen tärkeys Nepalissa. Varautuminen seuraavaan luonnononnettomuuteen on tärkeää jo Nepalin maantieteellisen sijainnin kannalta, koska riskit uuteen katastrofiin ovat suuret. Varautumalla nepalilaisilla on mahdollisuus vahvistaa paikallisten toimijoiden asemaa seuraavan mahdollisen katastrofitilanteen humanitaarisen avun organisoinnissa. Klusterilähestymistapaa on mahdollista kehittää katastrofiin varautumisessa normaalioloissa. Näin ollen eri toimijat loisivat tärkeät kontaktit toimijoihin, jotka toimivat samalla tehtävänalueella. Paikallisten toimijoiden osallistaminen klusteritapaamisissa normaalioloissa antaisi paikallisille mahdollisuudet osallistua klusteritapaamisiin myös katastrofitilanteessa. Kuviossa 8 esittelen opinnäytetyöni keskeisimmät johtopäätökset ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avustustyön organisoinnista.

Kuvio 8. Opinnäytetyön keskeisimmät johtopäätökset.

Erityisesti mielenkiintoisimpia ja antoisimpia hetkiä opinnäytetyön prosessissa olivat haastattelutilanteet sekä aineiston analysointi. Haastattelutilanteet auttoivat syvällisemmin ymmärtämään humanitaarisen avun organisointia. Aineistoa analysoidessa oli mielenkiintoista linkittää Nepalissa toimineiden henkilöiden ajatuksia teoriaan, aikaisempiin tutkimuksiin ja suomalaisten asiantuntijoiden lausuntoihin. Olisin voinut pyrkiä tekemään opinnäytetyöni vain kolme eri tahoja haastattelemalla, jotka toimivat ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisoinnissa, eli valtion edustajaa, YK:n edustajaa ja yhtä kolmannen sektorin edustajaa. Kolmea tahoja haastattelemalla olisi jo saatu monipuolinen kokonaisuus humanitaarisen avun organisoinnista ilman huoltajaa oleville lapsille. Haastattelin kuitenkin useampaa kuin yhtä järjestön edustajaa. Nepalilaisia haastateltavia oli enemmän paikallisen näkökulman esiin nostamiseksi. Nepalissa keväällä 2015 ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin osallistuneita henkilöitä haastattelemalla hain vastauksia opinnäytetyöni kolmeen tutkimuskysymykseen.

Näkökulmaa vaihtamalla olisi saatu erilainen opinnäytetyö. Olisin voinut tehdä opinnäytetyön esimerkiksi nepalilaisten lasten näkökulmasta. Opinnäytetyötä tehdessäni nousi mieleeni

useita ajatuksia ja ideoita jatkotutkimuksia varten. Yhtenä mahdollisuutena olisi tehdä seuraava tutkimus tai kehittämistyö siitä, miten Nepalín valtio voisi paremmin varautua ilman huoltajaa olevien lasten humanitaarisen avun organisointiin tai miten lapsia voisi valmistella katastrofia varten. Erityisesti Nepalissa tapahtuvissa katastrofeissa olisi lapsia koulutettava ihmiskauppioiden varalle, sillä ihmiskauppa on jo valmiiksi yleinen ilmiö Nepalissa. Opinnäytetyössä voisi tarkastella humanitaarisen avun organisointia vammaisille henkilöille tai syrjityille daliteille. Eri aiheita löytyy paljon jo pelkästään siirtymällä tarkastelemaan Protection klusterista jonkin toisen klusterin toimintaa.

Humanitaarisen avun organisoinnista saatu aikaisempi kokemus olisi helpottanut opinnäytetyöni tekoa. Nyt sain kuitenkin erittäin oleellista perustietoa humanitaarisen avun organisoinnista ilman huoltajaa oleville lapsille. Opinnäytetyöhön keräämäni haastatteluaineisto täydensi internetistä löytyneitä materiaaleja. Sain vastaukset laatimiini tutkimuskysymyksiin ja opinnäytetyön teko oli antoisaa ja opettavaista. Tavoitteeni on toteutunut. Olen saanut kokonaiskuvan siitä, miten humanitaarista apua organisoidaan ilman huoltajaa oleville lapsille.

Lähteet

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. painos. Tampere: Vastapaino.
- De Waal, A. 2013. Pidäkkeetön humanitarismi - avustusoperaatioiden ongelmia. Teoksessa F. Johansson (toim.) Hyvän tekeminen ja valta. Humanitarismin kriittistä tarkastelua. Helsinki: Yliopistopaino. 20-21.
- Eskola, J. 2015. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 185-206.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, J. & Vastamäki, J. 2015. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu. Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 27-44.
- Hakalehto-Wainio, S. 2014. Lasten oikeudet lapsen oikeuksien sopimuksessa. Teoksessa T. Koivurova & E. Pirjatanniemi (toim.) Ihmisoikeuksien käsikirja. Helsinki: Tietosanoma, 135-144.
- Hannikainen, L. 2014. Kansainvälisen oikeuden käsikirja. Helsinki: Tietosanoma.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2009. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 19. painos. Helsinki: Tammi.
- Johansson, F. 2013. Auttamisen julkisivun takana. Teoksessa F. Johansson (toim.) Hyvän tekeminen ja valta. Humanitarismin kriittistä tarkastelua. Helsinki: Yliopistopaino. 11-12.
- Kakkuri, J. 2007. Muuttuva maa. Hämeenlinna: WSOY.
- Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta: Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kiviniemi, K. 2015. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 74-88.
- Koivurova, T. & Pirjatanniemi, E. 2014. Yksilöt, ryhmät ja ihmisoikeudet. Teoksessa T. Koivurova & E. Pirjatanniemi (toim.) Ihmisoikeuksien käsikirja. Helsinki: Tietosanoma, 109-144.
- Laine, M., Bamberg, J. & Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Yliopistopaino, 9-38.
- Leino, H. 2007. Yleinen ongelma, yksi tapaus. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Yliopistopaino, 214-227.
- Leisma, I. 2009. Järjestelmä. Teoksessa I. Leisma (toim.) Yhdistyneet kansakunnat - Järjestelmä ja toiminta yksissä kansissa. Helsinki: Suomen YK-liitto, 29-75.

- Leisma, I. 2009. Humanitaarinen toiminta. Teoksessa I. Leisma (toim.) Yhdistyneet kansakunnat - Järjestelmä ja toiminta yksissä kansissa. Helsinki: Suomen YK-liitto, 159-171.
- Moilanen, P. & Räihä, P. 2015. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 52-73.
- Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.
- Nurmi, L. 2006. Kriisi, pelko, pakokauhu. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Pehkuri, T. 2005. Tapaustutkimuksen valinnat. Esimerkkinä Saaristomeren rehevöitymis- ja kalankasvatuskiista. Teoksessa P. Räsänen, A-H. Anttila & H. Melin (toim.) Tutkimusmenetelmien pyörteissä. Jyväskylä: PS-kustannus, 291-307.
- Prothero, D. 2011. Catastrophes! Earthquakes, Tsunamis, Tornadoes, and Other Earth-Shattering Disasters. Baltimore: The John Hopkins University Press.
- Rastas, A. 2005. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteissa. Teoksessa J. Ruusuvoori & L. Tiittula (toim.) Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 78-102.
- Robinson, A. 2012. Earthquake - Nature and Culture. London: Reaktion Books Ltd.
- Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. 2015. Tapaus ja tutkimus = Tapaustutkimus? Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittavalle tutkijalle. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 180-190.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Vass, T. 2007. (toim.) YK-Opas - Mihin YK:ta tarvitaan? 2. painos. Helsinki: Suomen YK-liitto, 86-93.
- Vilkka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sähköiset lähteet
- Amydee, M. & Fawcett, S. 2013. Benchmarking the state of humanitarian aid and disaster relief: A systems design perspective and research agenda, Benchmarking: An International Journal. 683. Viitattu 1.3.2016. <http://dx.doi.org/10.1108/BIJ-07-2011-0053>
- Ahtokivi, I. 2015. Uusi maanjäristys lisää naisiin kohdistuvaa väkivaltaa Nepalissa. Viitattu 14.11.2015. <http://www.verkkouutiset.fi/ulkomaat/nepal2-35941>
- Code of Conduct for the International Red Cross and Red Crescent Movement and Non-Governmental Organizations (NGOs) in Disaster Relief. International Committee of the Red Cross. Viitattu 1.3.2016. <https://www.icrc.org/eng/assets/files/publications/icrc-002-1067.pdf>
- Corruption by Country/Territory. 2015. Transparency International. Viitattu 11.4.2016. <http://www.transparency.org/cpi2015#results-table>
- CWIN Nepal, 2016. Child Workers in Nepal Concerned Centre. Viitattu 13.4.2016. <http://www.cwin.org.np/who-we-are/cwin-in-brief>
- CWISH Nepal. Children and Women in Social Services & Human Rights. Viitattu 13.4.2016. <http://www.cwish.org.np/index.php/about/introduction>

DAC List of ODA Recipients, 2016. OECD. Viitattu 12.11.2016.

<http://www.oecd.org/dac/stats/documentupload/DAC%20List%20of%20ODA%20Recipients%202014%20final.pdf>

Evaluating humanitarian action using the OECD/DAC criteria, 2006. An ALNAP guide for humanitarian agencies. Luettu 11.10.2015.

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&sqi=2&ved=0ahU-KEwivr_uq8c3MAhUM1ywKHbDEA_sQFgggMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.alnap.org%2Fmaterial%2F78.aspx&usg=AFQjCNHapoTYmS8TMyL-bjRxuCfxo3IN2pg&bvm=bv.121421273,d.bGg&cad=rja

Humanitaarinen apu, 2012. Tuloksellisuustarkastuskertomus. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 08/2012. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 20.8.2016.

https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=14&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjX68Pmm-HOAhXDFywKHfDcAeA4ChAW-CDlAw&url=https%3A%2F%2Fwww.vtv.fi%2Ffiles%2F3162%2FVTV_8_2012_netiti.pdf&usg=AFQjCNF9hggWHPfN8F0j-z9-ZmsRmigMQ

Humanitaarinen apu ja pelastuspalvelu, 2014. Apua katastrofien ja konfliktien uhreille ja suojaa hädänalaisille. Valokeilassa Euroopan Unionin politiikka. Euroopan komissio. Viestinnän pääosasto. Euroopan Unioni. Luxemburg: Euroopan Unionin Julkaisutoimisto. Viitattu 18.8.2016. http://docplayer.fi/424988-Humanitaarinen-apu-ja-pelastuspalvelu.html#show_full_text

Humanitaarinen apu Suomen kehitys yhteistyössä. 2008. Ulkoasiainministeriön kehitys yhteistyösasto. Ulkoasiainministeriö. Luettu 9.5.2016. <http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=12159&GUID={2594D0E3-23FA-451C-9E2D-5C98679E4992}>

Humanitaarinen apu tuo lievitystä hädän keskelle, 2016. Humanitaarisen avun yksikkö. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 14.11.2015. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49588&culture=fi-FI&contentlan=1>

Humanitaarisen avun linjaus, 2012. Ulkoasiainministeriö. Luettu 20.4.2016.

<http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=103660&GUID={D02040F8-190E-4E11-85A4-84B7AC15640C}>

Inter-agency Guiding Principles on Unaccompanied and Separated Children. 2004. International Committee of the Red Cross Central Tracing Agency and Protection Division. UNICEF. Viitattu 12.3.2016. http://www.unicef.org/violencestudy/pdf/IAG_UASCs.pdf

Jahre, M. & L-M., Jensen. 2010. Coordination in humanitarian logistics through clusters. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management. Emerald Insight. 657 - 674. Viitattu 1.3.2016. <http://dx.doi.org/10.1108/09600031011079319>

Janhonen, S. 2016. Kevät saapuu maanjäristyksestä toipuvaan Nepaliin. Suomen suurlähetystö, Kathmandu. Suomen ulkoasiainministeriö. Viitattu 21.4.2016. <http://www.finland.org.np/public/default.aspx?contentid=342577&nodeid=35062&culture=fi-FI>

Katastrofit, 2016. Suomen YK-liitto. Viitattu 30.7.2016. <http://www.ykliitto.fi/yk70v/ekologinen/katastrofit>

Katastrofityypit, 2016. Suomen Punainen Risti. Viitattu 31.7.2016.

<https://www.punainenristi.fi/tutustu-punaiseen-ristiin/tyomme-maailmalla/avun-muodot/katastrofityo/katastrofityypit>

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle, Kohti humanitaarisen avun huipukokousta: maailmanlaajuinen kumppanuus periaatteisiin pohjautuvan ja tuloksellisen humanitaarisen toiminnan tueksi. 2015. Euroopan komissio. Viitattu 1.3.2016. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:52015DC0419>

- Korhonen, E. 2015. Nepalin tuhon keskellä 50 000 naista on raskaana. Väestöliiton Blogi. Viitattu 14.11.2015. <http://vaestoliitonblogi.com/author/elinavaestoliitto/>
- Köyhyyden ja epätasa-arvon kierre kurittaa Nepalia, 2013. Global.finland. Kehityskysymykset ja globaalikasvatus. Ulkoministeriön kehitysviestinnän verkkojulkaisu. Viitattu 13.3.2016. <http://www.global.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=34563&contentlan=1&culture=fi-FI>
- Laakso, T. 2015. Avunantajat lupasivat Nepalín jälleenrakennukseen miljardien tuen. Maailma.net. Viitattu 30.9. 2016. http://maailma.net/artikkelit/avunantajat_lupasivat_nepalin_jalleenrakennukseen_miljardien_tuen
- Laakso, T. 2015. Nepalín maanjäristyksestä voi seurata hyvääkin. Maailma.net. Viitattu 10.4.2016. http://maailma.net/artikkelit/nepalin_maanjaristyksesta_voi_seurata_hyvaakin
- Lasten suojelu väkivallalta: Nepal. UNICEF. Viitattu 13.4.2016. <https://www.unicef.fi/unicef/suomen-unicef/suomen-unicefin-nimikkoohjelmat/lasten-suojelu-vakivallalta--nepal/>
- Litosfäärilaatat ja niiden liikesuunnat. Peda.net. Viitattu 5.11.2016. <https://peda.net/ikaalien/iy/luokat/maantieto/amerikka/3eis2/kuvamappi/kuvia/lr>
- Läpimurto Nepalín rauhanprosessissa. 2011. Suomen suurlähetystö, Kathmandu. Suomen ulkoasiainministeriö. Viitattu 12.4.2016. <http://www.finland.org.np/Public/default.aspx?contentid=234197>
- Maatiedosto Nepal. 2014. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 2.1.2016. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=18049&culture=fi-FI&contentlan=1&displayall=1>
- Mitä kastisyrjintä on, 2012. Dalitien Solidaarisuusverkosto. Viitattu 9.5.2016. <http://dalit.fi/kastisyrjinta/mita-kastisyrjinta-on/>
- Mission & Vision, 2016. Next Generation Nepal. Viitattu 13.4.2016. http://www.nextgenerationnepal.org/How_We_Work
- Moore, S., Eng, E. & Daniel, M. 2003, International NGOs and the Role of Network Centrality in Humanitarian Aid Operations: A Case Study of Coordination During the 2000 Mozambique Floods. Viitattu 1.3.2016. https://www.researchgate.net/profile/Spencer_Moore2/publication/8918428_International_NGOs
- Moving Mountain Nepal, 2015. Viitattu 13.4.2016. <http://www.movingmountainschool-bag.org/>
- Nepal. 2015. Globalis. Suomen YK-liitto. Viitattu 12.3.2016. <http://www.globalis.fi/Maat/Nepal>
- Nepal 2015 Earthquakes, 2015. UNHCR 2015. Viitattu 5.11.2016. <http://data.unhcr.org/nepal/>
- Nepal earthquake: travel restrictions imposed to prevent child trafficking, 2015. The Guardian. Viitattu 13.4.2016. <https://www.theguardian.com/world/2015/may/27/nepal-earthquake-travel-restrictions-imposed-to-prevent-child-trafficking>
- Newar, N. 2012. Nepal ei ole valmistautunut maanjäristyksiin. Maailma.net. Viitattu 30.9.2016. http://maailma.net/artikkelit/nepal_ei_ole_valmistautunut_maanjaristykseen
- Nyman, E. 2016. Humanitaarisen avun tarve on suurempi kuin koskaan. Maailma.net. Viitattu 20.8.2016. http://maailma.net/artikkelit/humanitaarisen_avun_tarve_on_surempi_kuin_koskaan

Rimaila, E. 2016. Depica pääsi kotiin. UNICEF 23.2.2016. Viitattu 13.4.2016. <http://unicef.ty-pepad.com/>

Rodon, J., Serrano, M. & Giménez, C. 2011. Managing cultural conflicts for effective humanitarian aid. 375. Viitattu 1.3.2016. https://www.researchgate.net/publication/251615214_Managing_cultural_conflicts_for_effective_humanitarian_aid

Seppälä, P. 2015. Nepalín uusi maanjärjestys - hätäapu jo valmiiksi käynnissä. Formin.finland.fi. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 14.11.2015. <http://www.formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=326781&contentlan=1&culture=fi-FI>

Seybolt, T. 2009. Harmonizing the Humanitarian Aid Network: Adaptive Change in a Complex System. International Studies Quarterly. 1046. Viitattu 1.3.2016. https://www.researchgate.net/publication/229545621_Harmonizing_the_Humanitarian_Aid_Network_Adaptive_Change_in_a_Complex_System

Sphere Handbook 2011. The Sphere Project. Viitattu 29.2.2015. <http://www.sphereproject.org/resources/?search=1&keywords=&language=English&category=22&subcat-22=23&subcat-29=0&subcat-31=0&subcat-35=0&subcat-49=0>

Suomen kehitysyhteistyö Nepalissa, 2016. Formin.finland.fi. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 9.5.2016. <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=15372>

Suomen ulkoasiainhallinnon YK-strategia, 2013. Formin.finland.fi. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 10.8.2016. <https://www.google.fi/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwi6p8Cbj-HOAhVpYpoKHTiABMOQFggiMAA&url=http%3A%2F%2Fformin.finland.fi%2Fpublic%2Fdownload.aspx%3FID%3D117552%26GUID%3D%257B4E455BD7-B350-49AF-A4A9-8FBBD5A24D72%257D&usq=AFQjCNHk8TsE6gzm6oJbuCilz9gpxE3fQw>

Tarvainen, J. 2010. Suomen ulkoasiainministeriön toteuttaman humanitaarisen avun historia. Formin.finland.fi. Ulkoasiainministeriö. Viitattu 12.3.2016. <http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?contentid=138402>

The Sphere Project in Brief. The Sphere Project. Viitattu 12.3.2016. <http://www.sphereproject.org/about/>

Transformation Nepal, 2016. Viitattu 13.4.2016 <http://tfn.org.np>

UNICEFin työ: Hätäapu. UNICEF. Viitattu 13.4.2016. <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-paakohteet/hataapu/>

Valmiussuunnitelma 1.10.2015, 2015. Suomen suurlähetystö. Viitattu 5.11.2016. <http://www.finland.org.np/public/download.aspx?ID=149459&GUID=%7BD2B8C4A3-DC3F-4419-AD47-FC5A4A16A6DD%7D>

Vapaaehtoistyö orpokodeissa, 2013. Suomen suurlähetystö, Kathmandu. Suomen ulkoasiainministeriö. Viitattu 13.4.2016. <http://www.finland.org.np/Public/default.aspx?contentid=275961&nodeid=35062&culture=fi-FI>

Vähiten kehittyneet maat, 2016. Suomen YK-liitto. Viitattu 12.11.2016. <http://www.globalis.fi/Maaryhmittymaet/LDC-maat>

What is the Cluster Approach? Humanitarian Response. UN OCHA. Viitattu 5.11.2016. <https://www.humanitarianresponse.info/en/about-clusters/what-is-the-cluster-approach>

Yakupitiyage, T. 2015. Aasia alttein katastrofeille. Maailma.net. Viitattu 5.11.2016.
http://maailma.net/artikkelit/aasia_alttein_katastrofeille

YK humanitaarisena toimijana, 2016. Yhdistyneet kansakunnat. Viitattu 1.3.2016.
<http://www.yk.fi/node/261>

Julkaisemattomat lähteet

Mikkonen, E. 2015. Henkilökohtainen tiedonanto - Skype haastattelu 8.12.2015.

Numminen, S-T. 2015. Henkilökohtainen tiedonanto - Puhelin haastattelu 28.11.2015

Teiskonlahti, T. 2016. Henkilökohtainen tiedonanto - Haastattelu 11.1.2016

Kuviot

Kuvio 1. Nepal: 2015 maanjäristykset (UNHCR 2015).	11
Kuvio 2. Teoreettinen viitekehys.	12
Kuvio 3. Katastrofin eri vaiheet.	15
Kuvio 4. Litosfäärilaatat (Peda.net).	16
Kuvio 5. Klusterilähestymistapa (Humanitarian Response).	19
Kuvio 6. Aineiston analysoinnin eteneminen.	27
Kuvio 7. Child Protection-alaklusterin johtava taho CCWB.	33
Kuvio 8. Opinnäytetyön keskeisimmät johtopäätökset.	43

Liitteet

Liite 1 Opinnäytetyön eteneminen	53
Liite 2 Suomalaisten asiantuntijoiden haastattelukysymykset.....	54
Liite 3 Haastattelupyyntö Nepalissa toimineille tahoille sähköpostitse	55
Liite 4 Sähköpostin liitetiedostona tarkempi esittely opinnäytetyöstäni	56
Liite 5 Nepalin matkan haastatteluajataulu tammikuussa 2016.....	58
Liite 6 Teemahaastattelurunko Nepalissa toimineille tahoille... Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
Liite 7 Nepalissa toimineiden tahojen tarkemmat haastattelukysymykset	60
Liite 8 Aineiston käsittely värikoodein	62
Liite 9 Aineiston käsittely memoin ja koodein	63
Liite 10 Seuraavassa katastrofissa huomioitavat asiat	64
Liite 11 Yhteenveto tuloksista	65
Liite 12 Sitaattien suomenkieliset käännökset	67

Liite 1 Opinnäytetyön eteneminen

Syyskuu	<ul style="list-style-type: none">•Aiheen valinta ja tiedon etsintä•Metodin valinta
Lokakuu	<ul style="list-style-type: none">•Haastateltavien kartoittaminen (suomalaiset asiantuntijat sekä Nepalissa toimivat tahot)•Teoriaosuuden kirjoittamista
Marraskuu	<ul style="list-style-type: none">•Suomalaisen asiantuntijan haastattelu•Haastattelupyyntöjen lähettäminen Nepaliin
Joulukuu	<ul style="list-style-type: none">•Suomalaisen asiantuntijan haastattelu•Englanninkielisten haastattelukysymysten laatiminen•Nepalin matkan järjestely
Tammikuu	<ul style="list-style-type: none">•Noin 2 viikon Nepalin matka (Nepalissa toimivien tahojen haastattelu, yhden suomalaisen asiantuntijan haastattelu)
Helmikuu	<ul style="list-style-type: none">•Haastatteluaineiston litterointi•Aineiston analysointia
Maaliskuu-Marraskuu	<ul style="list-style-type: none">•Tulosten ja johtopäätösten kirjoittamista•Opinnäytetyön viimeistelyä
Marraskuu	<ul style="list-style-type: none">•Opinnäytetyö -seminaari

Liite 2 Suomalaisen asiantuntijoiden haastattelukysymykset

- Oma taustasi ja kokemuksesi humanitaarisen avun organisoinnista
- Kerro Nepalista yleisesti
- Miten maanjäristys vaikutti nepalilaisten elämään ja erityisesti ilman huoltajaa oleviin lapsiin
- Miten humanitaarista apua organisoitiin Nepalissa
- Mitkä asiat vaikuttivat humanitaarisen avun organisointiin erityisesti ilman huoltajaa olevien lasten osalta
- Mitä tapahtumasta on opittu
- Mitkä tahot olivat oleellisia humanitaarisen avun organisoinnissa
- Miten parhaiten tavoittaisiin kyseiset tahot
- Mitä asioita on huomioitava matkustettaessa kyseiseen maahan
- Mitä asioita on huomioitava haastateltaessa Nepalissa keväällä 2015 toimineita tahoja

Liite 3 Haastattelupyyntö Nepalissa toimineille tahoille sähköpostitse

Dear Madam/Sir,

My name is Jenni Ruippo and I am from Finland, Europe. I am studying in a Masters Program in Health Promotion, Crisis and Emergency Management in Laurea University of Applied Sciences in Hyvinkää. My final part in the program is to conduct and present a Master thesis.

The main purpose of this thesis is to clarify how the current organization of humanitarian aid is organised and which challenges occur when a disastrous earthquake has taken place. This research will focus primarily on unaccompanied minors. The chosen approach will be a case study during Nepal earthquakes which took place in spring 2015.

The general idea is to analyze the outcome of humanitarian aid for vulnerable, unaccompanied minors, seen through the perspectives of Nepalese authorities, NGOs/CSOs and other aid workers. Main questions, by example, would be:

- How is/was humanitarian aid organised between local and international groups?
- What international/Finnish humanitarian aid professional should take into consideration when they involve in humanitarian aid in Nepal?
- Which matters should be changed or developed in future so that humanitarian aid in Nepal would be as effective as possible?

As the topic is extensive, I have to limit the target group of beneficiaries of aid to children who were separated from their parents. It may, therefore, be limited to those children whose parents passed away or disappeared during the earthquake and to those children who already were already orphans before the earthquake. In addition, there might also be children involved who have been/are victims of human trafficking.

I warmly offer you the opportunity to join into my important research. I am planning to make my journey for this research to Nepal, and mainly Kathmandu area, in January 2016. The reason for approaching your organisation is my wish to conduct some interviews with you and/or some representatives of your organization.

For more questions and interest in the interview itself, you are welcome to contact me at this email address. I am very willing to provide you all the necessarily information needed.

Thanking you very much in advance.

Kind regards,

Jenni Ruippo

Liite 4 Sähköpostin liitetiedostona tarkempi esittely opinnäytetyöstäni

RESEARCH PLAN FOR THE MASTER THESIS

Master Degree Programme in Health Promotion, Crisis and Emergency Management
Laurea University of Applied Sciences

Subject of the thesis

The subject of my master thesis is the organized humanitarian aid in a disaster hit area and the topic focuses primarily on unaccompanied minors. The study investigates how humanitarian aid was organized during Nepal's earthquakes in spring 2015.

Purpose of the thesis

The main purpose of this thesis is to clarify how humanitarian aid for unaccompanied minors is currently organized seen from the perspectives of the Nepalese authorities, SCO's/NGO's and other aid workers. The idea is to find answers, explanations and considerations of given aid and its interventions needed in future so humanitarian aid to minors can be as effective as possible. The aim is to figure out the biggest challenges in organizing humanitarian aid for unaccompanied children in Nepal in spring 2015.

The main research questions of my master thesis are as follows:

1. How humanitarian aid for unaccompanied minors was organized during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
2. Which matters did influence the organization of humanitarian aid for unaccompanied minors during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
3. What has been learned from the organised humanitarian aid during the earthquake in spring 2015 and which matters should still be taken into consideration and developed in future?

Research methods and data used in the thesis

The master thesis is a qualitative case study research based on the relevant crisis theories and interviews of various representatives of Finnish and Nepalese humanitarian aid workers and authorities. I will make thematic analysis of the interviews which means that I will first describe and code them by using so called thematic coding. I will analyse the important themes of the interviews and implement and relate them to the available relevant crisis theories. From this reflection of practise and theory I will describe conclusions of possible solutions related to my earlier formulated research questions.

Interviews, for the purpose of collecting opinions about the organization of humanitarian aid during the earthquakes in Nepal in spring 2015, will be done by representatives of various organizations and authorities as well as Nepalese local citizens.

The collection of data and conducting interviews will be carried out during my travel to Nepal from 4th of January 2016 to 19th of January 2016.

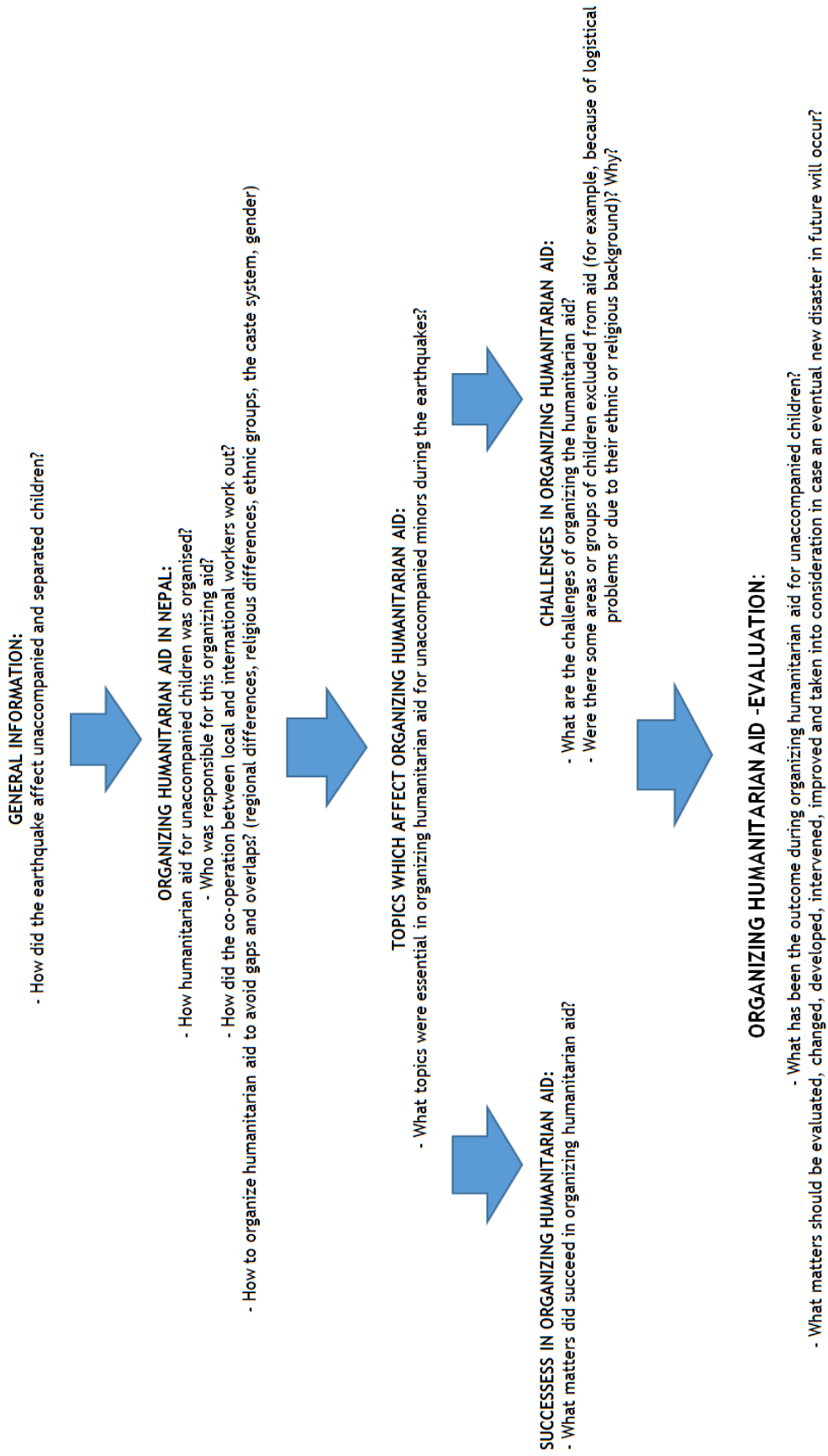
Time table of the thesis

I will conduct my master thesis according to the following time table.

Year	Month	Actions
2015	September- October	Collection of background information, mapping of theories. Selecting research methods. Formulating interview questions. Interviewing Finnish authorities, Writing theoretical framework of the thesis.
	November - December	Preparation of the interviews for the international authorities. Transcribing and analysing the interviews for the Finnish authorities. Preparation of the interviews for the Nepalese authorities. Preparation of the trip to Nepal.
2016	January - February	Travel to Nepal and conducting interviews with the local authorities. Transcribing and analysing the interviews of the Nepalese authorities. Conducting, analyzing and describing the interviews related to the given theories and the interviews together. Formulating conclusions. Writing of the thesis.
	March - May	Writing, revising and finishing the thesis. Graduation

Liite 5 Nepalín matkan haastatteluaiakataulu tammikuussa 2016

- 4.1. Lento Tukholmasta klo 13.25
- 5.1. Saapuminen Kathmandun lentokentälle klo 19.50
- 6.1. Tutustuminen uuteen ympäristöön, puhelinkortin hankinta, haastatteluiden varmistaminen, haastattelupaikkojen selvittäminen etukäteen
- 7.1. Next Generation Nepal
- 8.1. CCWB / Central Child Welfare Board
- 9.1. Moving Mountain Nepal
- 10.1. CWISH / Children & Women in Social Service & Human Rights (kahden henkilön haastattelu)
- 11.1. Fida International
- 12.1. CWIN Nepal, Child Workers in Nepal Concerned Centre
- 13.1. National Seismological Centre, Kathmandu
- 14.1. UNICEF / Child Protection, Kathmandu (kahden henkilön haastattelu)
- 15.1. Klo 11:00 Transformation Nepal Office (Bhaktapur)
Klo 15:00 NIMS / Nepal Integral Mission Society
- 16.1. Moving Mountain Nepal
- 17.1. Varapäivä
- 18.1. Varapäivä
- 19.1. Lähtö klo 23.10 (Saapuminen Tukholmaan 20.1. klo 11.55)

Liite 7 Nepalissa toimineiden tahojen tarkemmat haastattelukysymykset

INTERVIEW QUESTIONS

General information

- Explanation of your experiences and background information concerning your activity in Nepal / How did your organization work during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- What were the impacts of the earthquakes in spring 2015 to the Nepal in micro, meso and macro level?
- Who were the most vulnerable people of the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- How did the earthquakes in Nepal affect the unaccompanied and separated minors?
- How did aid workers find unaccompanied minors during and after the earthquakes in Nepal in spring 2015?

Organizing the humanitarian aid

- Were there many local organizations/authorities and/or government of Nepal or Nepalese NGOs and CSOs (like religious associations) that represented and supported specifically unaccompanied children during the earthquakes?
- If so, how many and which local organizations/authorities helped unaccompanied children?
- How humanitarian aid for unaccompanied children was organised?
- Who was responsible for organizing humanitarian aid for unaccompanied children in the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- What methods/tools/principles were used in organizing humanitarian aid for unaccompanied children in the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- Were there many international organizations/authorities and international NGOs and CSOs that supported specifically unaccompanied children in the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- If so, how many and which international organizations/authorities helped unaccompanied children?
- How did the co-operation between local and international organizations/authorities cooperate during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- How should humanitarian aid been organized to avoid gaps and overlaps? (How should for example regional and religious differences, ethnic groups, the caste system and gender been taken into account?)

Successes and challenges in organizing humanitarian aid

- What were the successes in organizing humanitarian aid during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- What were the challenges in organizing humanitarian aid during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- Were there some areas or groups of children that were excluded from receiving humanitarian aid?
- If so, for which reasons they were excluded from receiving humanitarian aid? (Was one of the reasons by example logistical problems or children's ethnic or religious background?)

Topics that affected organizing humanitarian aid

- What topics were essential in organizing humanitarian aid during the earthquakes in Nepal in spring 2015? Why these were essential?

Evaluation of organizing humanitarian aid

- What lessons were learned from organizing humanitarian aid for unaccompanied children?
- Who were responsible and did evaluate the organised humanitarian aid?
- For which reasons they were responsible?

More questions, if needed

- What was successful and didn't succeed comparing the Nepalese earthquake to another similar disaster (in Nepal or)?
- How organizations or authorities received information or were updated by other involved parties during earthquakes in Nepal in spring 2015?
- What was significant during communication and receiving information when organizing humanitarian aid?
- What was the significance and importance of the media (radio announcements, information from TV etc.) in organizing humanitarian aid during the earthquakes in Nepal in spring 2015?
- Could humanitarian aid workers benefit from media in organizing humanitarian aid?

Liite 8 Aineiston käsittely värikoodein

Alla oleva asetelma on ote yhden haastattelun litteroidusta tekstistä. Litteroitu teksti on kuvankaappaus. Kappaleet on merkitty eri värikoodein, jotka edustavat eri teemoja. Ensimmäinen ja kolmas kappale on punaista tekstiä, toinen kappale on vihreää ja neljäs sinistä tekstiä.

We have noticed in our work in the long term that what happens that is orphanages have becoming business, so often time when trafficker who will tell parent that their kids are going to have good education in boarding school in Kathmandu or some other tourisms area, generally speaking and parents see education as very important here and lot of education is not good as schools are far away or going only certain grade. And parents say ok. And trafficker says that cost that's much money and parents will pay for trafficker some money and to take child to boarding school, when trafficker will take the children and not taking them to school and put them to orphanages. 07.50

And often times we have seen that kids are told to lie and say that they are orphanages even they know that they have living parents and foreigner volunteers coming and see these children and they wanted to support them so they get money. Money are made that all. Parents to children to then voluntary foreign aid. 08.29

We are small organization and there are 5 of us in this office and then whether works in Nepal everybody has implementing organizations, we are INGO and we have local NGO who we work with, that is integrating officers are as program director. Directors we have, there is probably 8 to 10 people, so we are small.

09.45

We have done that initially we have set up child friendly spaces and we have field manager who works his pace most of his time in Sindhupalchok There is sort of pace camp there and he goes around all the child friendly spaces and monitors them. we have hired local in chards people managers and there are local volunteers in CFSs and we hired local people in community is to make snacks for the kids, we tried to

Liite 9 Aineiston käsittely memoin ja koodein

Alla oleva asetelma on kuvankaappaus litteroidusta tekstistä. Tekstissä on eri haastateltavien mielipiteitä samasta teemasta.

55:52

After the disaster, establishing the TLC, We need bambu, we need lot of for the root, metal sheet for the root. That time it was difficult to get things, if we get, the price was high. When we established TLC the price was almost double. In society, not all the people are not good. There are also cheaters that is phenomenon.

Difficult was because **we were also suffering**. We feel sometimes unhappy. My son and wife wanted to spend time with me, so that brings conflict. But the work is our duty, we need to do it.

57:33

There is also problem with child protection. It was very difficult to identify who is the serious situation. No communication. **Telephone not working**. It is difficult to find people who need post-support.

And **shortage of the things**. Medicine... People outside of Hospital.

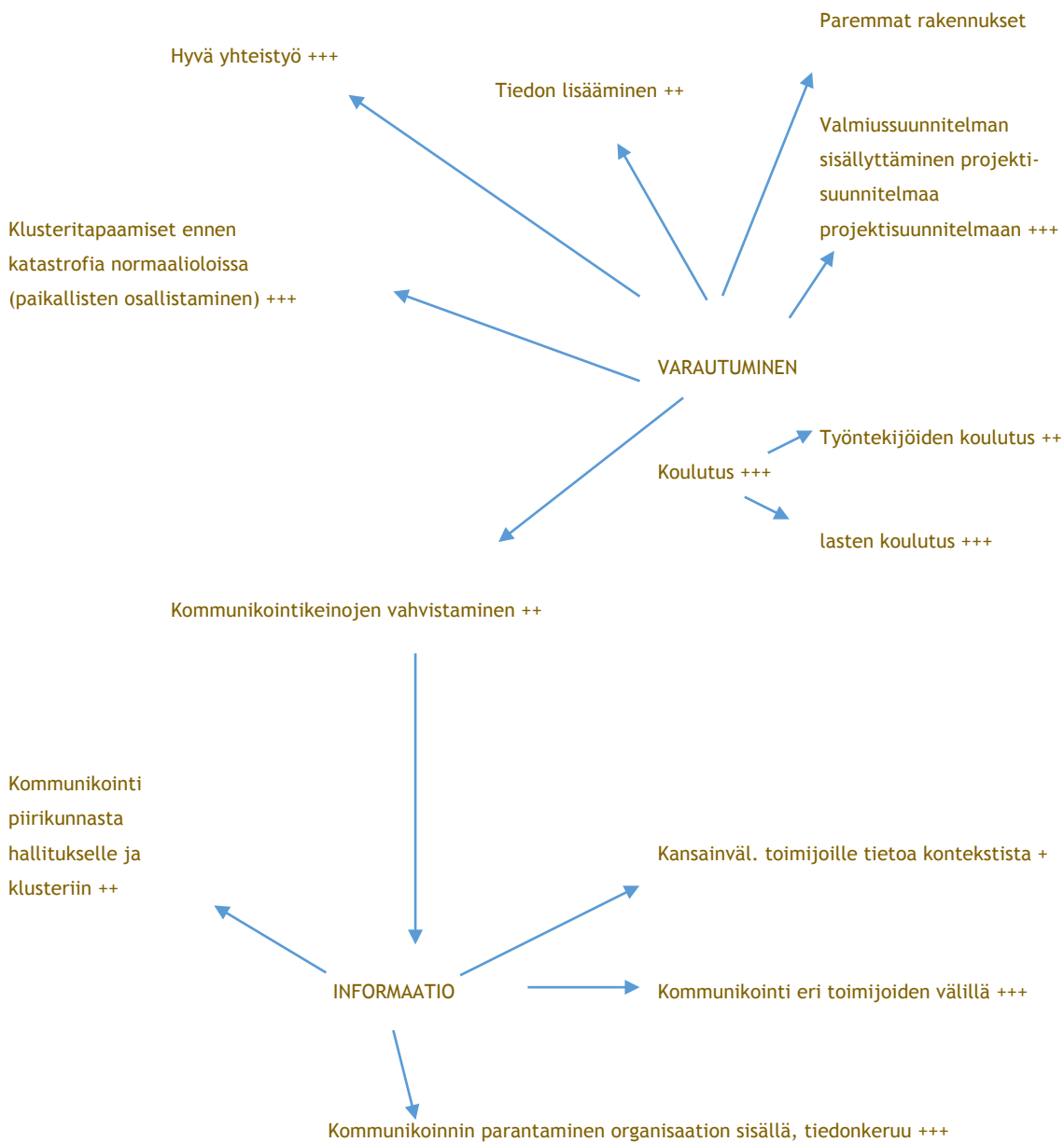
And in the beginning we have faced several challenges from the communities, some people said that you are not allowed to come to the community. Because we were not able to provide support.

1:28

After the earthquake all the community people forget the regular program and their focus was on immediately relies support. But we were not able to provide that relief support for them. Because we are not provisioned for that kind of funding in organization. And we are not able to collect the fund from donors from sort time. Our social mobilizers are much criticised in community. And we appreciated them and sit together our staffs. They said to us about their experience. We have faced several challenges in community, response in the community. We are not relief provide organization. We are looking child protection, if the children are found is serious cases, children are found in abuse, we can help them.

 jenni ruippo
pula kaikesta **jenni ruippo**
auttajat itse uhreja **jenni ruippo**
lasten suojelu → vaikeaa tunnistaa avun tarvisijoita **jenni ruippo**
yhteydet eivät toimineet **jenni ruippo**
yhteisöt kielsivät auttajia tulemasta, koska heillä ei ole tarvikkeita annettavaksi

Liite 10 Seuraavassa katastrofissa huomioitavat asiat

Liite 11 Yhteenveto tuloksista

MITEN HUMANITAARISTA AVUSTUSTYÖTÄ ORGANISOITIIN ILMAN HUOLTAJAA OLEVILLE LAPSILLE

Paljon auttajia → Hallituksen vaikea organisoida

Valtio johti Unicefin tuella

Suunnitelmallisuus - ei suunnitelmaa

Valtio määräykset → lasten liikkuminen ilman huoltajaa kielletty → hallitusta tuettiin

Itsenäinen työ - Yhteistyötä eri toimijoiden välillä (poliisi, yms.) → tiedonjakoa

Puolueettomuus (Code of Conduct)

Paikallisten palkkaus (Sphere) → paikalliset asiantuntijoita

Lasten psyykinen tila, traumat, haavoittuvuus, hyväksikäyttö

Lastenkotitoiminta Nepalissa

Logistinen vaikeus → jotkut jäivät ilman apua → tavoitettavissa ainoastaan helikopterilla

MITKÄ ASIAT VAIKUTTAVAT HUMANITAARISEN AVUN ORGANISOINTIIN

Lasten asema

Ihmiskauppaa on ollut jo Nepalissa -- Ihmiskauppiaat esiintyivät auttajina

+ Sosioekonominen tilanne, historia ja politiikka → kehitysmää konteksti

Infrastruktuuri → talot mudasta ja kivistä

Hierarkia

Etniset vähemmistöt

Kastijärjestelmä

→ kansainväliset auttajat eivät ymmärrä kontekstia, jossa työskentelevät ja avuntarvitsijoiden tarvetta

Paikalliset auttajat itse uhreja

Jälkijäritykset haittasivat suunnittelua → Psyk. sos. → Oman lapsen pelastaminen

Paikallisia ei kutsuttu klusteriin - kansainväliset tekivät yhteistyötä ylemmän kastin kanssa - alempi kasti ei puhu englantia

Klusteri-tapaamisissa käytetty sanasto

Paikalliset hyötyy kansainvälisistä (mutta ovat myös riippuvaisia heistä ja kansainväliset hyötyvät paikallisten osaamisesta)

Yhteistyö - tiedonjako

Luottamus

Jälkijäritysten aiheuttama pahempi tilanne

Psykososiaalisesta tuesta on alettu puhumaan Nepalissa aikaisempaa enemmän

**MITÄ KATASTROFIN ORGANISOINNISTA ON OPITTU JA MITÄ ASIOITA PITÄISI OTTAA HUOMI-
OON SEURAAVASSA VASTAAVANLAISESSA TILANTEESSA**

Varautuminen / suunnitelmallisuus

Paikalliset mukaan klusteriin

Suunnitelmallisuus, ettei jotkut jää avun ulkopuolelle

Klusteri tapaamisista oli paljon hyötyä - mahdollisuus välttää aukoilta ja päällekkäisyyksiltä -

Hyvä yhteistyö

Klustereiden vahvistaminen → Yhteistyö muiden kanssa (myös informaatio)

Lasten kouluttaminen katastrofin varalle (Nepal kontekstiin, ei niin kuin Japanissa)

Valmiussuunnitelman sisällyttäminen joka projektiin

Tiedonkeruumenetelmien vahvistaminen (ilman tietoa on vaikea auttaa)

Liite 12 Sitaattien suomenkieliset käännökset

Sitaatti 1

"Toimimme alussa täysin itsenäisesti, meidän oli pakko tehdä jotain, lapset tarvitsivat välittömästi apua. Emme suunnitelleet mitään. Sydämemme oli mukana toiminnassamme, järki ei. Toimintamme pelasti henkiä. Jos olisimme istuneet monta päivää suunnittelemassa, olisi meillä lisää ongelmia." (H2)

Sitaatti 2

"Tiedän tapauksen, jossa 15 ulkomaalaista lääkäriä meni yhteen ja samaan kylään. Sen lisäksi he eivät tienneet, miten he pääsisivät vuorten yli seuraavaan kylään auttamaan. On ehdottoman tärkeää, että kansainväliset toimijat toimivat yhteistyössä hallituksen kanssa." (H9)

Sitaatti 3

"Olen nepalilainen, mutta edes minä en tiedä mikä tilanne syrjäisissä kylissä asuvilla ihmisillä on ja mitä he tarvitsevat, miten siis kansainväliset avustustyöntekijät voisivat tietää?" (H9)

Sitaatti 4

"Olimme niin turhautuneita. Humanitaarisen avun toimijoita ympäri maailmaa on täällä, he suunnittelevat klusteritapaamisissa. Mutta Nepalin paikalliset järjestöt eivät olleet mukana! Yritimme selvittää, missä niitä tapaamisia järjestetään. Kun saimme selville, menimme oma-toimisesti mukaan niihin. Painostimme heitä hyvin vahvasti, että he ottaisivat tapaamisiin mukaan paikallisia järjestöjä!" (H4)

Sitaatti 5

"Koulut olivat tuhoutuneet, lapsilla ei ollut paikkaa, missä he voisivat opiskella. Rakensimme heille sen takia suojia ja keräsimme lapset sinne. Lapset saivat leikkiä ja opiskella siellä. Kuulimme myöhemmin, kun kansainväliset avustustyöntekijät puhuivat käsitteestä TLC. Internetistä katsomalla meille selvisi, että TLC tarkoittaa Temporary Learning Centre. Mehän olimme rakentaneet niitä jo lapsille. Emme vain tienneet, että sitä kutsutaan nimellä TLC!" (H2)